THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
JUN 9 1930
ASTOR, LENOX AND TILDEN FOUNDATIONS

זון אויפגאנג — 4.24.
זון אונטערגאנג — 8.28.

די איינציקע אידישע צייטונג
אין מערב קאנאדע
עטאבלירט אין 1910
דערשיינט
יעדן טאג

אידישע וואכרט
THE ISRAELITE PRESS

THE GATEWAY OF THE WEST

וועטער:
רעגן, קילער

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910. Published DAILY

Vol. 20, No. 109. Winnipeg, Monday June 2, 1930. Published daily except Saturday and Sunday. דערשיינט יעדן טאג חוץ שבת און זונטאג מאנטאג ו׳ סיון, תר״ץ.

רעגיסטראציע פון ווייל־לער אנגעפאנגען היינט

צוריק אין ווינניפעג

א. א. היפס

א. א. היפס, דעפוטאט פון נאָרט־ווינניפעג אין לעצטן פארלאמענט, איז אנגעקומען קיין ווינניפעג פון אטאווא נעכטן, און איז איינער פון די ערשטע מאניטאבער דעפוטאטן וואס האט זיך ספארוועט צו קומען צוריק צו זיין וואל־קרייז נאך דער אויפלייזונג פונ׳ם פארלאמענט.

עס איז אזוי גוט ווי זיכער, אז די אר־בעטער פארטיי וועלכע ער האט פאר־טראטן אין פארלאמענט פאך די לעצטע פינף יאר, וועט אים ווידער נאמינירן, זייענדיק פולשטענדיק צופרידן מיט זיי־נע אויפטוען אין פארלאמענט, וואו ער האט נשפילט א באריינדיקע ראָל. די ארבעטער פארטיי וועט זיך אויף מסתמא רעכענען מיט דער שטימע פון די אידישע ווייל־לער וואס ער קאן קרינען, א דאנק זיינע אויפטוען פאר אידישער אימיגראציע.

עסטעוואנער אידן שאפן $1200 פאר ציון קאמפיין

די עסטעוואנער אידן ווארטן ניט ביז מען וועט צו זיי קומען מאנען. זיי דארפן ניט האבן קיין רעדנער, וואס זאָלן דער־ווארימען זייערע הערצער.

לויט א טעלעגראמע וואס מיר האבן היינט נעקראָגן פון י. בערגער, האט די קליינע אידישע קהלה פון עסטעוואנ נעכ־טען אָפּגעהאלטן א פארזאמלונג פאר׳ן פאראייניקטן ציון קאמפיין. די פארזאַ־מלטע האבן זיך פארגעסן אז די צייטן זיינען שלעכטע, און זיי האבן צווישן זיך אליין געשאפן פאר דעם צוועק $1,200.

דאס איז, דאכט זיך, נאך מער, ווי "דאס ציוניסטישסטע שטעטל" פון קא־נאדע האט געשאפן לעצטן יאר. ווען צייטן זיינען געווען בעסער. אז צייטן זיינען ערגער דאכף מען נעבן מער געלט, — האבן זיי אפנים באשלאסן.

—(::)—

ווייטערדיקע אומרוען אין אינדיע

באמבעי, אינדיע, יוני 2. — פופצן טויזנט אינדיער האבן זיך דורכגערייס דורך די פאליציי קארדאנען און זיינען איבערגעפאלן די זאלץ ארבעטן אין וואַ־דאלא. די פאליציי האט פריי געארבעט מיט די שטעקנס און האט צום סוף אויסגערוהיג באלאדאן. ארום 150 פונ׳ם המון זיינען פארוואונדעט געווארן, און א סך זיינען ארעסטירט געווארן.

אין פעשאוואר, ווערט באריכטעט, איז דאָ אַ אנגעזעהן אין אומרואיקע, א דאנק דעם עופעליקן טויט פון א מוטער און צוויי קינדער פון די קוילן פון א סאל־דאט. די מאכט האט געמאכט א דערקלע־רונג, אז די שיסעריי איז געווען דער רעד זולטאט פון אן עקסידענט, אבער דאס האט נאך ניט איינגענאנען בארואיקט דעם עולם

ר. ב. בענעט וועט האבן ערשטן אויפטריט אין ווינניפעג

ר. ב. בענעט, פירער פון דער קאנסער־וואטיווער פארטיי, וועט אנפאנגען זיין וואל־קאמפיין אין ווינניפעג, אדרעסירנדיק א מאסן פארזאמלונג אראנזשירט דאָ אויף איבעראכטאג מאנטאג, יוני 9טן. דאס פלאץ אין נאך ניט באשטימט געווארן, אבער דאס וועט זיין דאס גרעסטע פלאץ וואס מען וועט קאנען קריגן, אפשר דער אמפיטעאטער רינק.

מר. בענעט איז דערווייל געווארן פירער פון דער קאנסערוואטיווער פאר־טיי אויף דער קאנוענשאן אין ווינניפעג, און איצט צאלט ער אָפּ ווינניפעג א חוב, אנפאנגענדיק דאָ זיין וואל־קאמפיין.

פארלאמענט אופגעלייזט נייע וואלן יולי 28־טן

אטאווא, — דער 16־טער פעדעראַ־לער פארלאמענט איז אויפגעלייזט גע־ווארן לעצטן פרייטאג, אזוי איז דער פלאן דורכצופירן די אלגעמיינע וואלן יולי 28טן איז פארווירקלאכט געווארן.

אין די לעצטע שעה׳ן פונ׳ם פארלא־מענט איז אנגענומען געווארן זייער א וויכטיקער פאר ווינניפעג פארשלאג פון מיניסטער טשארלס סטיוארט, — אז א סובסידיע פון איין דאלאר א טאָן זאָל אויסגעצאלט ווערן פאר ווייכע קוילן פון בריטיש קאלומביא און אלבערטא גע־שיקט קיין ווינניפעג. דאס וועט עפענען א מארק פאר נאענט צו א פערטל מי׳ ליאָן טאָן מערב קאנאדער קוילן אין ווינניפעג, וואס איז ביז איצט אין א גרוי־סער מאס באדינט געווארן פון אמעריקאַ־נער קוילן.

די מייסטע מאניטאבער דעפוטאטן ווערן דערווארטעט אין זייערע היימען ארום דעם מאנטאג, דער וואל קאמפיין וועט זיך גלייך אָנפאנגען.

דער גאָווערנאר דושענעראל האט אין אָוונט דורכגעלייענט אין סענאט קאַ־מער זיין רעדע פון טראָן, אנאנסירנדיק די אויפלייזונג פונ׳ם פארלאמענט און די נייע וואלן אויף יולי 28טן.

איבער׳ן נאנצן לאנד זיינען צעשיקט געווארן פאראדענונגען אנצופאנגען גלייך די רעגיסטראציע פון די ווייל־לער.

די נאנצע קאמפליצירטע מאשינעריע פאר דעם צוזאמענשטעל פון די ליסטן און געווען צוגערייט פון פריער, און די ארבעט הויבט זיך גלייך אָן.

המון רייסט זיך אריין אין טורמע און לינטשט ארעסטירטן נעגער

טשיקאשא, אקל. יוני 1. — דריי טויז־ענט אמעריקאנער האבן ווידער אמאָל אין א נאָווינע גענומען די גערעכטקייט אין זייערע אייגענע הענט, אין זיי האָ־בען דאָ דערמאָרדעט א נעגער אין טורמע, וועלכער איז פאר׳משפט געווארן פאר אן אטאקע אויף א ווייסער פרוי.

דער המון האט פריער נעדאַרפט אָנ־פירן א קאמף מיט די טורמע־וועכטער ביז זיי האבן דערגרייכט צו דעם צעל פון דעם געלינטשטן. פינף וועכטער זיי־נען ערנסט פארוואונדעט געווארן אין דעם קאמף. פארשיידענע מיטלען זיינען אנגעווענדעט געווארן צוריקצושטויסן זיי־ער אטאקע, אבער קיין מיטל האט ניט געהאלפן, אפילו ניט די גאז באמבעס וואס זיינען אויף זיי געווארפן געווארן.

די באאמטע פון דער טורמע האבן אויסגעדריקט זייער מורא פאר א צווייטער אטאקע. זיי גלויבן אז דער המון וועט נאָך קומען און פארלאנגען דעם נעגער איבער פון דעם נעגער אויבער וועלכן זיי וועלן נאָך אפשר וועלן שטי־לען זייער דארשט נאָך נקמה. אין דעם אנגעפירטן קאמף איז די טורמע געביי־דע שטארק צעשעדיקט געווארן.

—(::)—

טרוקענע שטורעם ווינטן טוען אָן שאדן

טרוקענע, הייסע ווינטן, וואס האבן אנגעהויבן בלאָזן שבת, האבן דאָ נעכטן דערגרייכט דעם מאקסימום פון א שטור־רעם, און זיי האבן אנגעטאן עטוואס שאדן צו די פעלדער און גערטענער, וואו דער באָדן איז א לייכטער. צום גליק האט דער שטורעם פארענדיקט זיך מיט שווערע רעגנס לעצטן אוונט, און די רע־גענס האבן אפגערייניקט די לופט פון די וואלקנס שטויב און האבן אָפּגעפרישט די פעלדער און די גערטענער.

מענער שטייען אין רייען פאר טא־באק און פאפיראסן אין מאסקווע; פרויען זעען אָן זיי נקמה

מאסקווע, יוני 2. — ניט נאר איז דאָ שווער צו קריגן היינט, לכבוד שבועות, זעמעלאך און פוטער־בולקעס מיט קאווע, נאר אפילו אויף א פאסקס פאפיראס איז דאָ איצט א דוחק, און מענער וואס רויי־כערן מוזן שטיין אין דער רייע שטונ־דען לאנג ביז זיי זעלינען צו קויפן א פעקל פאפיראס.

פון וואנען דער דוחק אויף טאבאק האט זיך דאָ פלוצלונג גענומען איז דערווייל אומבאקאנט, אבער עס איז א פאקט אז טויזנטער מענער שטייען אין דער רייע צו קויפן א פעקל טאבאק אדער פאפיראס, און מער ווי איין פעקל קאָ־נען זיי ניט קריגן און פרויען שמעלצן זיך איצט פון פארגעזיגן ווען זיי גייען אין טאבאק רייען.

"איצט וועט אַ י ר מ ע ר פ י־לען דעם טעם פון אָפּשטיין אַ טאָג אין דער רייע, אזוי ווי מיר פלעגן שטיין אין ווארטן אויף איינצקויפן שפייז, וואס מיר האבן נערארפט ברייגנען אהיים אייך צו הארעווען. דער דאָזיקער דוחק האט אויף פאפיראסן אין זייער א גוטע לעק־ציע פאר אייך. דאס וועט אייך מאכן צו באגרייפן ווייפל צרות מיר זיינען אויסגעשטאנען שטייענדיק אין די רייי־ען פאר אלייסל שפייז צו אנשטאָפּן אייר ערע קישקעס".

די דאָזיקע באמערקונג הערט מען אויף שריט און טריט פון די פארביי־גייענדע פרויען אין מאסקווע.

—(::)—

באקומט "פעלאשיפ" אין מעק־גיל אוניווערסיטעט

אלפרעד בערמאן, זון פון מר. און מרס. י. י. בערמאן, האט באקומען די מעדאלונג, אז דער מעקגיל אוניווערסי־טעט פון מאָנטרעאל האט אים געגעבן א "פעלאשיפ" אין "עקאנאמיקס". "אלף" איז גוט באקאנט אין די סטור־דענטן קרייזן ווי איינער פון די טעטיק־סטע און די פירנדע גייסטער. ער איז פרעזידענט פון דער אידישער "פראטער־ניטעט" און איז אקטיוו אין דער "מנו־רה".

ד״ר ראָדערפאָרד, פון סאסק. אגריקולטורעלן קאלעדזש, טויט

פרעמיער מאקענזי קינג
פירער פון דער ליבעראלער פארטיי

ר. ב. בענעט
פירער פון דער קאנסערוואטיווער פארטיי

די צוויי הויפט־פיגורן אינ׳ם וואל קאמפיין

סאסקאטון, סאסק., יוני 2. — וו. דזש. ראדערפארד, דין פון סאסקאטשעוואנער אגריקולטורעלן קאלעדזש און איינער פון די אנגעזעענסטע אגריקולטורעלע עקס־פערטן אין דער וועלט, איז דאָ לעצטן אוונט געשטארבן אין עלטער פון 61 יאר. דר. ראדערפארד האט פארנומען זיין פאסטן אין סאסקאטשעוואנער אוניווער־סיטעט זינט דעם יאר 1909. ער איז אהער געקומען פון מאניטאבער אגריקול־טורעלן קאלעדזש.

דר. ראדערפארד איז געבארן געווארן און איז אויסגעוואקסן אויפ׳ן פארם. ער האט געקראָגן זיין בילדונג אין דארפישע שול, און האט פארענדיקט דעם אגרי־קולטורעלן קאלעדזש אין גוועלף, אנט., אין 1906.

ער איז געווען באליבט ביי זיינע סטו־דענטן און אין געזעלן טיף געאכטעט אין דער וועסט בכלל.

—(::)—

אפיק געריכט באשטעטיקט אורטייל פון צוויי חברונ׳ער אראבישע מערדער

ירושלים, מאי 31 (איטא). — דער אפיל געריכט האט באשטעטיקט דעם טויט טויט־אורטייל וואס אין אריינגעגעבן גע־ווארן דעם 15טן מאי אויף צוויי אראבער וואס זיינען פאר׳משפט געווארן פאר דערמאָרדן 24 אידן אין דעם הויז פון הרב סלאָנימ׳ס זון, וועלכער איז געווען דער מענערדזשער פון דער חברונ׳ער באנק

—(::)—

$300 באלוינונג פאר נאמען פון טרייבער וואס האט געטויט א קינד

אויף דעם פארשלאג פון דעם פאלי־ציי שעף ניוטאן האט דער סיווק פון נאנץ קאמיטעט פון ווינניפעג באשלאסן אנצובאָטן א באלוינונג פון 300 דאָלאר פאר אינפארמאציע וואס וועט פירן צו דעם ארעסט פון דעם דרייווער וועלכער האט מיט א פאר וואגן צוריק דער־הרג׳עט מיט זיין אוטאמאביל דעם פיר יאריקן אינגעלע סעמועל מארקוס און איז פארשוואונדן געווארן.

דער דרייווער האט אומגעוואָרפן דאס קינד אויפ׳ן ראָג פון קאָרידאָן עוועניו אין איינסלעי סטריט. דאס קינד איז שפעטער געפינען געווארן ליגנדיק אין א לוזשע וואסער מיט א צעשמעטערטן קערפער.

—(::)—

רעוויזיאָניסטן פאָדערן אויף אי־דען אין א״י ניט אנטייל נעמען אין סימפּסאָנס אונטערזוכונג

ירושלים, מאי 31 (איטא). — אן אויפ־פאָדערונג ,אז די אידישע פירער און אר־גאניזאציעס אין ארץ־ישראל זאָלן ניט אנ־טייל נעמען אין דער אונטערזוכונג טעטיג־קייט פון סער דזשאן סימפּסאָן, דער ענג־לישער שליח, וואס איז געשיקט געווארן, כדי אויסצופארשן די איינמראציע און קאָ־לאָניזאציע פראבלעמען אין פאלעסטינע, איז דאָ געמאכט געווארן דורך דער עקזע־קוטיווע פון די ,ציוניסטן רעוויזיאָניסטן, וועלכע האט צוגעשיקט וועגן דעם א בריף צו דעם וועד לאומי.

אלע בירגער, מענער און פרוי־ען, פון 21 יאָר און העכער, וועלן פארגעגיסטרירט ווערן

די רעגיסטראציע פון ווייל־לער פאר די אלגעמיינע וואלן וואס וועלן פארקומען יולי 28טן, פאנגט זיך היינט אָן.

ספעציעלע ענומעראטאָרן, אין די הונ־דערטער, לאָזן זיך היינט אוועק איבער דער שטאָט ,און זיי וועלן באוזנט יעדע הויז, אריינטראָגנדיקאָן די ליסטן אלע נעמען פון די וואס זיינען בארעכטיקט צו שטימען. די בירגער זיינען מחייב צו געבן זיי די אינפארמאציעס וואס זיי וועלן פארלאנגען.

אלע בירגער, מענער און פרויען, אין עלטער פון 21 יאָר און העכער, זיינען בארעכטיקט צו שטימען, און זיי דארפן מיטהעלפן די ענומעראטאָרן, אז זייערע נעמען זאָלן זיין אריינגעטראָגן אויפ׳ן ליסט פון ווייל־לער. יונגעלייט און מייד־לאך, וואס האבן נאָך ניט געשטימט אין די לעצטע וואלן צוליב דער מינדעריא־ריקייט, דארפן איצט פארגעגיסטרירן זיך אויב זיי האבן שוין דערגרייכט דעם על־טער פון 21.

די רעגיסטראציע וועט דורכגעפירט ווערן לויט דעם נייעם סיסטעם אנגענו־מען אויף דער לעצטער סעסיע פונ׳ם פארלאמענט, און דארף פארענדיקט ווערן ביז צום סוף פון דער וואך. די ליסטן וועלן דערנאָך צוויי מאָל רעווידירט ווערן, און די בירגער, וועמעס נעמען עס וועלן דורכגעלאָזן ווערן דורך א טעות, וועלן קאָנען אריפשטעלן זייערע נעמען אויף די ליסטן דורך די רעוויזיע־ערביטן.

מופטיס באזוך אין לוזאן טראָגט פריוואטן כאראקטער

זשענעוא, מאי 31 (איטא). — דער באזוך פון דעם ירושלימ׳ער גראנד־מופ־טי אין לוזאן טראָגט א פריוואטן כאראק־טער. דער מופטי איז אהין געפאָרן ווייל ער, שייך ארסלאן.

סאָוועטישע ווייסנשאפטסלייט שטודירן קאנאדער אגריקולטורעלע מעטאָדן

אטאווא, יוני 2. — מיט איינציקע טעג צוריק איז אהער אָנגעקומען א דעלעגא־ציע פון סאָוועטישע ווייסנשאפטסלייט אָנגעפירט פון א. א. מעטעלעוו, וויצע־פרעזידענט פונ׳ם סאָוועטישן גרויסן תבואה טראסט, מיט׳ן צוועק צו שטודירן די אגריקולטורעלע מעטאָדן פון קאנאדע, באזונדערס אויף וויפל ס׳איז שייך דעם געבריך פון מאשינען אין דער פראָדוק־ציע.

די דעלעגאציע האט באזוכט פארשיי־דענע אָפּטייילונגען פון דעם אגריקולטור־רעזן דעפארטמענט און דער סטאטיסטי־שער ביורא. זיי זיינען אין אלגעמיין מיט קערע צענטרען פון קאנאדע און וועלן דערנאָך פארבריינגען אין די פריידי פראָווינצן ביז דער שניט פון דעם יאָר ווייטער. מעטעלעוו האט, אין אן אינטערוי־ו, אָפּגעזאָגט זיך פון א ביידן וועגן פאָליטישע ענינים. די דעלעגאציע, האט זיך אבער פארשטאנען, אז זי האט געוויסע שפורן, לויט וועלכע זי האפט נאָך צו אנטדעקן די געהיימניש.

מרס. בארן ווערט דערווייל געהאלטן פון דער פאליציי, ווי א ווייבטיקער עדות. בארן ווערט דערווייל ניט גע־קאנט געפינען. א טייל פון די קוילן און מע פון צוויי מיליאָן און 264 טויזנט דאָלאר.

בסך הכל זיינען היינטיקס יאָר, ביז היינטיקן טאָג, ארויסגעגעבן געווארן דערלויבעניש אויף 858 פארשיידענע גע־ביידעס, און לעצטן יאָר פאר דעם זעל־בן פעריאָד, זיינען ארויסגעגעבן גע־ווארן דערלויבעניש אויף 1,156 געביי־דעס.

פאר׳ן מאָנאט מאי זיינען ארויסגעגעבן געווארן דערלויבעניש אויף איין מיליי־אָן, זעכציק טויזנט און צוויי הונדערט דאָלאר. פאר׳ן זעלבן מאָנאט פון לעצטן יאָר זיינען ארויסגעגעבן געווארן דער־לויבעניש אויף איין מיליאָן, 988 טוי־זענט און 856 דאָלאר.

פאָליציי האָפט נאָך צו אנטדעקן געהיימעניש פון באראנס מאָרד

די היגע פאָליציי האָט נאָך דערווייל ניט געלייזט די געהיימניש פונ׳ם מאָרד פון וואסיל באראן, פראָמינענטער אוק־ראינער, וועלכער איז געפונען געווארן א דערשאָסענער אין זיין היים, 447 נאר־לים סט., לעצטן מיטוואָך בייגאכט. עס ווערט אבער פארשטאנען, אז זי האָט געוויסע שפורן, לויט וועלכע זי האפט נאָך צו אנטדעקן די געהיימניש.

מרס. בארן ווערט דערווייל געהאלטן פון דער פאליציי, ווי א ווייבטיקער עדות. בארן ווערט דערווייל ניט גע־קאנט געפינען. א טייל פון די קוילן און דאָס קעסטל פונ׳ם רעוואלווער האָט מען, ווי שוין באקאנט, געפונען אונטער׳ן טרא־טואר אין הויף, און די פראגע איז, ווער האָט עס דארטן באהאלטן און מיט וועלכן צוועק.

אן עולם פון איבער צוויי טויזנט מענ־שען האָט זיך באטייליקט אין דער לויף פון דעם דערמאָרדטן, וואס איז געבכטן דורכגעפירט געווארן פון דער אוקראינער פאָלקס־היים, בארן אויס. (ארום מאָר־גרעגאר) צום אוקראיניש בית־עלמין. צווישן דעם עולם איז אויך געווען מרס. בארן, וועלכע איז פון דער פאָליציי באַ־פרייט געווארן פאר דער לויה.

אנב - אורחא

פון מארק

דער אידישער וויסנשאפטלא־כער אינסטיטוט

ניט לאנג צוריק איז אין דער אידי־שער פרעסע (איינשליסנדיק די דאזיקע צייטונג) געווען פארעפנטלאכט אן אויפ־רוף צו דער אידישער עפנטלאכקייט צו שטיצן דעם אידישן וויסנשאפטלאכן אינ־סטיטוט.

אויפרופן זיינען ביי אונז קיין נייעס ניט. אונז איז שוין גוט באקאנט זייער פייערלאכער נוסח, זייערע הויכע און נאָך העכערע ווערטער, וועלכע זיינען שוין גע־ווארן אזוי וואכערדיק, אז זיי מאכן אויף אונז מער קיין רושם ניט.

דער דאזיקער אויפרוף האָט זיך אבער אויסגעצייכנט דוקא מיט דער פשטות פון זיין נוסח און זיין זאכלאכקייט. דערפאר האָט ער אבער גערעדט זייער הויך מיט די נעמען וואס זיינען אויף אים געווען אונטערגעשריבן.

אָט זיינען די נעמען:

פראָפ. אלבערט איינשטיין (בערלין), דר. עדוארד בערנשטיין (בערלין), דר. מ. נאסטער (לאָנדאָן), פראָפ. ש. דובנאָוו (בערלין), דר. בערנארד וואכשטיין (ווין), דר. ח. זשיטלאָווסקי (ניריארק), פראָפ. וו. כאפקין (פאריז), פראָפ. עדוארד סאַ־פיר (שיקאגאָ), פראָפ. ד. סימאָנסען (קאָ־פענהאגען), פראָפ. זיגמונד פרויד (ווין).

* * *

דער ציוניזם האָט שטארק געוואונען פונ׳ם פרעסטיזש וואָס אזא נאָמען, ווי פראָפ. אלבערט איינשטיינס, האָט אים געגעבן.

וואָס דר. עדוארד בערנשטיין, ערווי־ריקער זקן פון דער סאָציאליסטישער באַ־וועגונג, האָט אנומלט געזאָגט א גוט ווארט וועגן דעם ציוניזם, האָט דער לעצ־טער אויף ניט פארפעלט אויסצונוצן זיך דערמיט אין דער פולסטער מאָס, — צו וואָס ער איז זיכער געווען בארעכטיקט.

ציוניזם שטיצט זיך אבער אויף א פאָ־ליטישער פארטיי, וואָס ווייס ווי אויסצו־נוצן יעדן גינסטיקן פאקטאָר, יעדן גוטן אָפּרוף

דער אידישער וויסנשאפטלאכער אינ־סטיטוט, איז ליידער צו באשייד, און האָט ניט ווי געהעריק אויסגענוצט דעם אויפרוף, באטאָנדערס די נעמען וואס זיינען אויף אים געווען אונטערגעשריבן.

און דערפאר וויינט אלע אז אינשטיין איז א ציוניסט, און אז בערנשטיין סימ׳ פאטיזירט מיט׳ן ציוניזם — און עס זיי־נען דאָ זייער ווייניק וואָס וויינען, אז די זעלבע איינשטיין און בערנשטיין, צו־זאמען מיט פרויד׳ן און אנדערע מער אדער ווייניקער וועלט־באריהמטע נעמען, באלאנגען צום ערן־פרעזידיום פון קורא־טאריום פון וויסנשאפטלאכן אינסטיטוט, זיינען פאראינטערעסירט אין זיין ארבעט און העלפן אים אויס ניט בלויז מיט זיי־ערע נעמען.

* * *

ווי אייך, איז שוין מסתמא באקאנט, האלט איך א סך מער פון "יחוס עצמו", ווי פון הסכמות און פון יחוס בריוולאך.

פאר אונז וואָלט געדארפט זיין נעגוג דער וויסנשאפטלאכער אינסטיטוט אליין מיט זיינע אויפטוען, צו באוועגן אונז צו נעמען אים אינזער פולהארציקע שטיצע.

ליידער איז אבער דער אינסטיטוט גע־אגראפיש ווייט פון אונז, ניט אלעמען פון אונז איז באקאנט זיין ארבעט און ניט אלע פון אונז קאָנען ווי געהעריק אָפּ־שעצן זיינע אויפטוען.

פאר אָט די האָבן דאָך ניט געהאט די געלעגענהייט צו באקאנען זיך מיט דער באדייטונג פון דעם וויסנשאפטלאכן אינ־סטיטוט, דארפן אָט די נעמען פון די גרעסטע אידישע דיינקער פון אונזער דור זיין אן עדות אויף דער גרויסער וויכטי־קייט פון דער דאָזיקער אינסטיטוציע.

* * *

און נאָך א זאך:

אונזער געזעלשאפטלאך לעבן איז צע־שפליטערט. אויבער אים ציען זיך ליניעס און אפגרונטן, וואָס טיילן שארף אָפּ איין ריכטונג פון דער צווייטער. צווישן די ריכטונגען קומען פאר רייסעריי און שפאלטונגען, אזוי אז מען איז אפט פאר־אינטערעסירט מער אין דעם צווייטנס חורבן, ווי אין דעם איינענעם אויפבוי.

וועלכע געזעלשאפטלאכע ארבעט מען זאָל ביי אונז ניט טאָן, מוז מען באלד דורכפירן "א ליניע". רעכט אדער לינק, בורזשואזע אדער פראָלעטאריש, העברייי־איסטיש אדער אידיישיסטיש, אין א. וו. וו.

און, איז די ליניע אונזערע, און אז גוט, אז ניט, מוזן ניט די ארבעט אונטערגראבן ביז׳ן גרונט.

דער אידישער וויסנשאפטלאכער אינ־סטיטוט האָט זיך אוועקגעשטעלט אויסער (אדער איבער) אָט די ליניעס. די נעמען פון די אונטערשרייבער פונ׳ם אויפרוף זאָגן אויף דעם עדות.

* * *

זלמן רייזין, איינער פון די טאטעס פון דעם אידישן וויסנשאפטלאכן אינסטיטוט איז איצט אין ווינניפעג, און וועט באזוכן אויף איינציקע אנדערע פונקטן אין מערב קאנאדע, אין די אינטערעסן פונ׳ם אינ־סטיטוט.

דער שליח פון ירושלים דליטא וועט דערציילן מער ווענן דעם אינסטיטוט זעלבסט, ווענן זיינע ביז איצטיקע גרויסע דערגרייכונגען, און ווענן די גוואלדיקע אויפטוען וואס שטייען אים פאר אין דער צוקונפט, — און אויך האָף, אז ער וועט דא געפינען אן אויפמערקזאם אויער; מיל זיינען דאָך אויך עפעס א שטיקל ירושלים, ווי מען זאגט אונז . . .

זאָלן אבער די, וואָס וועלן ניט האבן די געלעגענהייט אים צו הערן וועגן דעם ענין, באטש וויסן פון די הסכמות, — הסכמות, וועלכע מען קאָן ניט אוועקמאכן אונטער דער האנט.

זאָלן זיי כאטש וויסן, אז דער ענין איז זייער א וואָגיקער, אויב ער האָט באַ־וואונן אזעלכע וואָגיקע מענשן אונטער־צושרייבן זייערע נעמען אויף אן אויפרוף.

ביי אקטיוויטעטן אין ווינניפעג געפאלן אין פארגלייך מיט לעצטן יאָר

פאר די ערשטע פינף מאָנאטן פון היינטיקן יאָר זיינען אין ווינניפעג ארויס־געגעבן געווארן "פערמיטס" (דערלוי־בעניש צו בויען נייע געביידעס)) אויף דריי מיליאָן, 163 טויזנט און זיבן הונ־דערט דאָלאר. דאָס איז אויף צוויי מי־ליאָן און צוויי הונדערט דאָלאר ווייני־קער ווי אין דעם זעלבן פעריאָד פון לעצ־טן יאָר.

דערלויבעניש אויף זיבן אפארטמענט בלאָקס אינ׳ם ווערט פון 904 טויזנט דאָלאר, זיינען אין די פארגאנגענע פינף חדשים ארויסגעגעבן געווארן. לעצטן יאָר־אין פאר דעם זעלבן פעריאָד ארויס־געגעבן געווארן דערלויבעניש צו בויען 25 אפארטמענט בלאָקס, אויף דער סו־מע פון צוויי מיליאָן און 264 טויזנט דאָלאר.

בסך הכל זיינען היינטיקס יאָר, ביז היינטיקן טאָג, ארויסגעגעבן געווארן דערלויבעניש אויף 858 פארשיידענע גע־ביידעס, און לעצטן יאָר פאר דעם זעל־בן פעריאָד, זיינען ארויסגעגעבן גע־ווארן דערלויבעניש אויף 1,156 געביי־דעס.

פאר׳ן מאָנאט מאי זיינען ארויסגעגעבן געווארן דערלויבעניש אויף איין מיליי־אָן, זעכציק טויזנט און צוויי הונדערט דאָלאר. פאר׳ן זעלבן מאָנאט פון לעצטן יאָר זיינען ארויסגעגעבן געווארן דער־לויבעניש אויף איין מיליאָן, 988 טוי־זענט און 856 דאָלאר.

$300 באלוינונג פאר נאמען פון טרייבער וואָס האָט געטויט א קינד

אויף דעם פארשלאג פון דעם פאָלי־ציי שעף ניוטאן האָט דער סיווק פון נאנץ קאָמיטעט פון ווינניפעג באשלאָסן אנצובאָטן א באלוינונג פון 300 דאָלאר פאר אינפארמאציע וואָס וועט פירן צו דעם ארעסט פון דעם דרייווער וועלכער האָט מיט א פאר וואָגן צוריק דער־הרג׳עט מיט זיין אוטאמאָביל דעם פיר יאריקן אינגעלע סעמועל מארקוס און איז פארשוואונדן געווארן.

דער דרייווער האָט אומגעוואָרפן דאָס קינד אויפ׳ן ראָג פון קאָרידאָן עוועניו אין איינסלעי סטריט. דאָס קינד איז שפעטער געפינען געווארן ליגנדיק אין א לוזשע וואסער מיט א צעשמעטערטן קערפער.

—(::)—

דעוויזיאָניסטן פאָדערן אויף אי־דען אין א״י ניט אנטייל נעמען אין סימפּסאָנס אונטערזוכונג

ירושלים, מאי 31 (איטא). — אן אויפ־פאָדערונג ,אז די אידישע פירער און אר־גאניזאציעס אין ארץ־ישראל זאָלן ניט אנ־טייל נעמען אין דער אונטערזוכונג טעטיג־קייט פון סער דזשאן סימפּסאָן, דער ענג־לישער שליח, וואָס איז געשיקט געווארן, כדי אויסצופארשן די איינמראציע און קאָ־לאָניזאציע פראבלעמען אין פאלעסטינע, איז דאָ געמאכט געווארן דורך דער עקזע־קוטיווע פון די ,ציוניסטן רעוויזיאָניסטן, וועלכע האָט צוגעשיקט וועגן דעם א בריף צו דעם וועד לאומי.

אלע בירגער, מענער און פרוי־ען, פון 21 יאָר און העכער, וועלן פארגעגיסטרירט ווערן

די רעגיסטראציע פון ווייל־לער פאר די אלגעמיינע וואלן וואָס וועלן פארקומען יולי 28טן, פאנגט זיך היינט אָן.

ספעציעלע ענומעראטאָרן, אין די הונ־דערטער, לאָזן זיך היינט אוועק איבער דער שטאָט ,און זיי וועלן באוזנט יעדע הויז, אריינטראָגנדיקאָן די ליסטן אלע נעמען פון די וואָס זיינען בארעכטיקט צו שטימען. די בירגער זיינען מחייב צו געבן זיי די אינפארמאציעס וואָס זיי וועלן פארלאנגען.

אלע בירגער, מענער און פרויען, אין עלטער פון 21 יאָר און העכער, זיינען בארעכטיקט צו שטימען, און זיי דארפן מיטהעלפן די ענומעראטאָרן, אז זייערע נעמען זאָלן זיין אריינגעטראָגן אויפ׳ן ליסט פון ווייל־לער. יונגעלייט און מייד־לאך, וואָס האָבן נאָך ניט געשטימט אין די לעצטע וואלן צוליב דער מינדעריא־ריקייט, דארפן איצט פארגעגיסטרירן זיך אויב זיי האָבן שוין דערגרייכט דעם על־טער פון 21.

די רעגיסטראציע וועט דורכגעפירט ווערן לויט דעם נייעם סיסטעם אנגענו־מען אויף דער לעצטער סעסיע פונ׳ם פארלאמענט, און דארף פארענדיקט ווערן ביז צום סוף פון דער וואָך. די ליסטן וועלן דערנאָך צוויי מאָל רעווידירט ווערן, און די בירגער, וועמעס נעמען עס וועלן לויגן אין צוויי הונדערט דאָלאר א טעות, וועלן קאָנען אריפשטעלן זייערע נעמען אויף די ליסטן דורך די רעוויזיע־ערביטן.

פאָליציי האָפט נאָך צו אנטדעקן געהיימעניש פון באראנס מאָרד

די היגע פאָליציי האָט נאָך דערווייל ניט געלייזט די געהיימניש פונ׳ם מאָרד פון וואסיל באראן, פראָמינענטער אוק־ראינער, וועלכער איז געפונען געווארן א דערשאָסענער אין זיין היים, 447 נאר־לים סט., לעצטן מיטוואָך בייגאכט. עס ווערט אבער פארשטאנען, אז זי האָט געוויסע שפורן, לויט וועלכע זי האפט נאָך צו אנטדעקן די געהיימניש.

מרס. בארן ווערט דערווייל געהאלטן פון דער פאליציי, ווי א ווייבטיקער עדות. בארן ווערט דערווייל ניט גע־קאנט געפינען. א טייל פון די קוילן און דאָס קעסטל פונ׳ם רעוואלווער האָט מען, ווי שוין באקאנט, געפונען אונטער׳ן טרא־טואר אין הויף, און די פראגע איז, ווער האָט עס דארטן באהאלטן און מיט וועלכן צוועק.

אן עולם פון איבער צוויי טויזנט מענ־שען האָט זיך באטייליקט אין דער לויה פון דעם דערמאָרדטן, וואָס איז געבכטן דורכגעפירט געווארן פון דער אוקראינער פאָלקס־היים, בארן אויס. (ארום מאָר־גרעגאר) צום אוקראיניש בית־עלמין. צווישן דעם עולם איז אויך געווען מרס. בארן, וועלכע איז פון דער פאָליציי באַ־פרייט געווארן פאר דער לויה.

דאָס קעסטל פונ׳ם רעוואלווער האָט מען, ווי שוין באקאנט, געפונען אונטער׳ן טרא־טואר אין הויף, און די פראגע איז, ווער האָט עס דארטן באהאלטן און מיט וועלכן צוועק

אן עולם פון איבער צוויי טויזנט מענ־שען האָט זיך באטייליקט אין דער לויה פון דעם דערמאָרדטן, וואָס איז געבכטן דורכגעפירט געווארן פון דער אוקראינער פאָלקס־היים, בארן אויס. (ארום מאָר־גרעגאר) צום אוקראיניש בית־עלמין. צווישן דעם עולם איז אויך געווען מרס. בארן, וועלכע איז פון דער פאָליציי באַ־פרייט געווארן פאר דער לויה.

DARK CLASSIFIED

THE ISRAELITE PRESS
The only Jewish Newspaper of Western Canada.
אידישע וואָרט
Office and Place of Business: New Israelite Press Bldg., 165 Selkirk Ave. East
Published daily except Saturday and Sunday
ENTERED AS SECOND-CLASS MAIL MATTER AT OTTAWA
Subscription: $6.00 per year.
Est. 1910 Phones: 55 409—52 213
Winnipeg — Manitoba

די רעגיסטראציע

דער סיסטעם פונ׳ם צוזאמענשטעל פון די פעדעראלע וואל־ליסטן איז ביי אונז ביז איצט געווען זייער ניט קיין ציפרידנשטעלנדיקער. עס איז איינגעשלאָסן ניט געווען קיין סיסטעם, נאָר א סיסטעמלאָזיקייט. עס פלעגן צוגעגרייט ווערן פון די וואל באאמטע ליסטן, באזירט אויף אלטע פראָוויינציעלע ליסטן, און עס פלעגט אזוי ניט זעלטן פאסירן, אז עס פלעגן אין זיי איינגעשלאָסן ווערן נעמען פון זייל׳ר, וואָס זיינען שוין לאנג געווען אויפ׳ן עולם האמת, אדער וואָס האָבן שוין לאנג פארלאָזן זייער וואוין־אָרט. די בירגער האָבן דערנאָך געדארפט אונטערזוכן די דאָזיקע ליסטן, און פאר־רעגיסטרירן זיך, אויב זייערע נעמען זיינען ניט געווען פארצייכנט.

דאָס ערשטע פלעגט פירן צו דעם, אז אויף די ליסטן זיינען געווען א סך נעמען פון נעווילער, וואָס זיינען באמת קיין ווייליער ניט געווען. דאָס איז געווען זייער א גינסטיקער באָדן פאר פארשיידענע מאכינאציעס פאר ניט־אויסקלייבערישע ״פאָליטישנס״. דאָס צווייטע האָט אויסגעשלאָסן א סך וואל־באַרעכטיקטע בירגער, וועלכע פלעגן פארנאכלעסיקן צו פאררעגיסט־רירן זיך; דער אינטערעס פון א סך ווייליער צו די וואלן איז נאָך גרויס גע־נוג צו יענער צייט. זי פארשטארקט זיך אָבער מיט׳ן אָנגאנג פונ׳ם וואל־קאמפיין, און א סך פון זיי האָבן חרטה אין דער לעצטער מינוט למאי זיי האָבן פארנאכלעסיקט צו פאררעגיסטרירן זיך, אָבער דאן איז עס שוין צו שפעט.

דער לעצטער פארלאמענט האָט דערפאר, אויפ׳ן פאָרשלאג פון דער רעגירונג באשלאָסן איינצופירן סיסטעם צוזאמענשטעל פון די ווייליערס־ליסטן, און איידער די לעצטע סעסיע איז געשלאָסן געוואָרן, האָט דער פארלאמענט גומגעהייסן אזא סיסטעם, וואָס דארף באזייטיקן די פע־לערן פון די אלטע פארמען פון רעגיסטראציע.

לויט דעם נייעם פלאן, וואָס גייט שוין אריין אין קראפט, וועלן די וואל־ליסטן צוזאמענגעשטעלט ווערן ניט אויפ׳ן סמך פון דאָקומענטן, נאָר יעדער שטימבארעכטיקטער בירגער באזונדער וועט רעגיסטרירט ווערן. דער בירגער אליין וועט דערביי ניט דארפן אונטערזוכן קיין ליסטן אָדער גיין זוכן וואו צו רעגיסטרירן זיך, און וועט בכלל ניט האָבן קיין שום טרחה, אויסער צו ענטפערן אויף פראגעס. מיט דעם צוזעץ וועלן אין די שטעט באַ־זוכט ווערן אלע הייזער פון ספעציעל באשטימטע ענומעראטאָרן, בעת אין די דארפישע געגנטן, וואו דער רעגיסטראטאָר מיט אלע איינוואוי־נער, וועט ער אליין צוזאמען שטעלן דיליסטן, אָבער בתנאי אז ער זאָל האנד־לען מיט דער גרעסטער פארזיכטיקייט ניט צו מאכן קיין טעות׳ן.

כדי אויסצומיידן וועלכע ס׳איז מעגלאכקייטן פון מיסברויכן, וועלן די ענומעראטאָרן אריבערגעהן, און וועלן דארפן פארטרעטן די באטרעפנ־דיקע אינטערעסן פון די צוויי וויכטיקסטע פארטייען פונ׳ם געגעבענעם וואל־קרייז.

די דאָזיקע ליסטן וועלן דארפן זיין פארטיק זיכן וואָכן פאר די וואלן, און אלע קאנדידאטן וועלן קירגן קאפיעס פון זיי. דערנאָך ערשט ווערן באַ־שטימט רעגיסטראָרן וואָס זוכן אונטער די ליסטן און הערן אויס די קלאגעס און פאדערונגען וועגן אויסשליסן פאררעגיסטרירטע נעמען אין די ליסטן. און ערשט נאָך דער רעוויזיע ווערט דורכגעפירט אן ענדגילטיקע רעוויזיע פאר דריי טעג, פון פינף־און־דרייסיקסטן טאָג פאר די וואלן, אונטער אויפזיכט פונ׳ם קרייז־ריכטער אָדער זיין פארטרעטער.

דער דאָזיקער סיסטעם, זעט אויס, וועט מאכן פאקטיש אומעגלאך וועלכע ס׳איז מיסברויכן. און וועט פירן צו דעם. אז כמעט פולע הונדערט פראָצענט פון אלע שטימבארעכטיקטע בירגער זאָלן האָבן זייערע נעמען פאררעגיסטרירט אויף די וואל־ליסטן. און זאָלן דערנאָך קאָנען שטימען אין דעם טאָג פון די וואלן. אונטער דעם סיסטעם איז זיכער, אז דער פראָצענט פון בירגער וואָס וועלן זיך באנוצן מיט זייער וואל־רעכט אין די קומענדיקע אלגעמיינע וואלן וועט שוין עס איז פריער.

דער צוזאמענשטעל פון די ליסטן לויט דעם נייעם פלאן פאנגט זיך שוין אָן ביי אונז. אלץ וואָס ווערט איצט פארלאנגט פון די בירגער איז, אז זיי זאָלן געבן דיריכטיקע אינפארמאציעס און ענטפערן ווי געהעריק אויף די פראגעס פון די ענומעראטאָרן, וואָס וועלן זיי באזוכן.

וועט אָבער איינער באמערקן שפעטער, אז זיין נאָמען איז דורך עפעס א צופאל דורכגעלאָזן געוואָרן, וועט ער זיך מוזן טריאן זיין אין אָפּטעלעפאָ־נירן זיין קאנדידאט אָדער אין דער הויפט־קוואַרטיר פון דער פארטיי אין וועלכער ער איז פאראינטערעסירט. זיי וועלן שוין זעען, אז דער טעות זאָל גוט געמאכט ווערן, און אז זיין נאָמען זאָל פאַרצייכנט ווערן אויפ׳ן ווייליערס־ליסט.

דארפן די פירער רעזיגנירן?

דער צייטווייליקער אָפּשטעל פון דער אידישער אימיגראציע אין ארץ־ישראל האָט אזוי אויפגערודערט די אידישע עפנטלאכע מיינונג, אז מען האָט געזוכט די שארפסטע פארמען פון פראָטעסט, וואָס וועלן געדארפט מאכן דעם שטארקסטן איינדרוק. פון פארשיידענע זיימן האָבן זיך דערפאר גע־הערט פאָדערונגען, אז די ציוניסטישע עקזעקוטיווע, אָדער דר. חיים ווייצ־מאן, זאָלן רעזיגנירן.

און אין פארבינדונג מיט אָט די פאָדערונגען און מיט דער דאָזיקער שטימונג האָבן זיך שוין געהאט פארשפרייט קלאנגען, אז די עקזעקוטיווע פון דער ציוניסטישער אגענטור קלייבט זיך צו צו רעזיגנירן, ווי אן אויס־דרוק פון פראָטעסט קעגן די האנדלונגען פון דער בריטישער רעגירונג.

די דאָזיקע קלאנגען זיינען קאטעגאָריש אָפּגעלייקנט געוואָרן פון א פראָמינענטן מיטגליד פון דער אגענטור עקזעקוטיווע, אין אן אינטערוויו מיט דער ״אימא״. ווי ער האָט דערקלערט, קאָן די עקזעקוטיווע ניט רעזיג־נירן אן דער גוטהייסונג פון די קערפערשאפטן וואָס האָבן זי אויסגעקליבן.

דאָס איז זיכער פונקט אזא שטארקער ארגומענט קעגן די געפאָדער־טע פראָטעסט רעזיגנאציעס פון די ציוניסטישע פירער. אָבער אפשר נאָך א שטארקערער ארגומענט קעגן אזעלכע רעזיגנאציעס איז די געפאר דאָס קאָן ברייגנען פאר דער באוועגונג.

א געפאנגענער יחיד, וועלכער פילט אז ער ווערט בע׳עול׳ט, און ער האָט ניט קיין אנדערע מיטלען פון פראָטעסט, קאָן דערקלערן א הונגער־סטרייק. ער ריסקירט צו פארלירן, אָבער ער ריסקירט בלויז מיט זיין אייגע־נעם לעבן.

די רעזיגנאציעס דאָ וואָלטן געווען ענלאך צו אזא הונגער סטרייק. זאָל מען זיין זיכער. אז דאָס וועט ברייגנען די געוואונשענע רעזולטאטן, וואָלט אפשר כדאי געווען אביסל ״צו הונגערן״. וואָס אָבער אויב ניט? מען ריסקירט דאָן מיט דער באוועגונג, וועלכע וואָלט דערווייל אָן א פירערשאפט דעמאָראליזירט געוואָרן פון אינוועניק.

אזעלכע רעזיגנאציעס זיינען געפערלאך. און עס זעט אויס אז די ציו־ניסטישע און אגענטור פירער פארשטייען עס אין לאָזן זיך דערפאר ניט באַ־הערשן פון היסטעריקע.

דער קריזיס אין אינדיע און זיין שלעכטער איינפלוס אויפ׳ן ציוניזם

(ספעציעל פאר ד. א. וו. דורך ״איטא״) פון א. פוניאנסקי (לאָנדאָן)

די געשעענישן אינ׳ם פאָליטישן לעבן פון דער בריטישער אימפעריע פאר די לעצטע פאר וואָכן האָבן זיך אזוי צוזאמענ־געשטעלט, אז זיי בילדן א נאָר גינסטיקן באדן פאר דער פאלעסטינער אראבישער דעלעגאציע אין זייערע פאדערונגען פון דער ענגלישער רעגירונג. ס׳ האָט די אראַ־בער אפגעגליקט צו טרעפן גראד אויף דעם מאמענט ווען ענגלאנד׳ס אינטערעסן זיי־נען קאנצענטרירט ניט אויף אויסלענדי־שער פאָליטיק נאָר אויף קאָלאָניאלע אנ־געלעגנהייטן. אויפ׳ן געביט פון אויסלענ־דישער פאָליטיק רעכנט זיך די ענגלישע רעגירונג, צוגלייך מיט אלע אנדערע מלו־כות, אויך מיט׳ן אידישן דעת הקהל, ווען אבער וויכטיקע קאָלאָניאלע פראָבלעמען דארפן געלייזט ווערן, דאן האָט דער אידישע אויסלענדישע, מיינונג גאָר קיין איינפלוס ניט. דאָס דוקא שפּילט א גרויסע ראָל די מיינונג פון דער מוסולמאנישער וועלט.

אויפצוהאלטן גוטע באציאונגען מיט די מוסולמאנער איז פאר דער ענגלענדער פון קאָלאָסאל גרויסער וויכטיקייט. דער ארגו־מענט פון ״דעבט דורך דערבאָרענונג״ איז היינט צו טאָג ניט מער איבערצייגנד. מיט דער בילדונג פון פעלקער־בונד זיינען גע־שאפן געוואָרן מער גערעכטע באנריפן אויף דעם געביט פון קאָלאָניאלער הער־שאפט אין יאָר 1921. ביים אנפאנג פון ״ציוויליער אומגעהערכנאמקייט״ אין אינ־דיע, ווען דער פאסיווער קאמף האָט נאָך ניט געטראָגן קיין מסכנ׳דיקן באראקטער, איז די שטעלונג פון די מוסולמאנער צו גאנד׳ס קאמפּיין ניט געווען פון וועלכער עס מאטזאלאך ניט געווען פון וועלכער עס איז אנטשייד׳ענדיק וועדן. א סך מוסולי־מאנער זיינען געווען אנהייננגער פון גאנדי און א פראגע צוליב אונטערשידן צוליב רעליגיאן האָט ניט עקזיסטירט. גאנד׳ס קאמפּיין האָט אבער ביסלאָ׳ווייז זיך פאר־שפרייט איבער גאנץ אינדיען און אנגע־נומען אן אלארמירנדיקן צושטאנד. דאָן האָבן די אפיציעלע מוסולמאנישע פאר־טרעטער געמוזט נעמען א שטעלונג צו גאנד׳ס באוועגונג. זיי האָבן פאראנדערט מיט אים, אבער ניט געקאָנט צו קיין פאר־שטענדיקונג. ווייל ניט קוקנדיק אויף דעם וואָס די מוסולמאנער בילדן א מינאָריטעט פון דער באפעלקערונג האָבן זיי זיך פאר־לאנגט רעכט און פרייוויליגיעס צו וועלכע זייער פראָפּאָרציע צו דער אינדוסן באפעל־קערונג בארעכטיקט זיי ניט. ס׳איז עקער מען צו א שפּאָלטונג צווישן די מוסולמא־נער און די אינדוסן. ווי באקאנט, האָבן זיי טאקע צווישן זיך איבערהויפט קיינמאָל ניט געלעבט אין שלום, און יעדער איינער ווייסט וועגן די אפטע מלחמות צווישן זיי. גאנד׳ס פארטיי איז פונדעסטוועגן אפילו ביי דעם אינטיקן מאָמענט באראינטערע־סירט צו געווינען די מוסולמאנער ניט ווייניקער ווי די ענגלישע רעגירונג. אין פאר־אינטערעסירט זיי צו האַלטן אזוי צו זאָגן, אונטער איר שוץ — די זיבעציק מיליאָני־קע מוסולמאנישע מינאָריטעט אין אינדיע.

ענגלאנד ווייסט גאנץ גוט, אז אויף דעם מוסולמאנישן עלעמענט אין אינדיע קאָן זי דער ווייל דער קריזיס אין אינדיע געדויערט, מוז ענגלאנד זיך באמיען מיט אלע מיטלען צו האַלטן די מוסולמאנער אויף איר זייט, — ווייל קיינער אין דער וועלט קאָן דאָך ניט פאראלאנגען פון דער ענגלישער רעגי־רונג אין נאָמען פון יושר, אז די מוסולי־מאנישע מינאָריטעט זאָל איבערגעלאָזן ווערן אין די הענט פון א פיינדלאכן רוב. נען אין אינדיע איז ענגלאנד שטארק דאָ־ריבער פאראינטערעסירט אין דעם איצטי־קען מאָמענט, און זי מוז זיך מיט זיי רע־כענען אויפ׳ן וועג נאָר מעגלאך. און אז די אלאנדישע מוסולמאנישע קאנפערענץ פאר ארץ־ישראל האָט געגומען רעזאָלוציע, עס, קאָן די ענגלישע רעגירונג זיך ניט אינ־גארן. אין דער דעליקאטער סיטואציע מוז ענגלאנד דעמאנסטרירן פריינדלאכע באציאונג אויך צו די מוסולמאנער אין ארץ־ישראל, צו דער כלומרשט געקריוי־דעטער אראבישער באפעלקערונג.

עגיפטן שטייט אויך איצט אין פאר־האנדלונגען מיט דער ענגלישער רעגירונג. צו צוליב דעם אבער, ווייל די פארהעלטע־נישן אין ארץ־ישראל זיינען צו גוט באקאנט פאר די עגיפּטאנער, צי ווייל פשוט יענע באטראכטן זיך אלס א פאָלשטענדיק באַ־זונדערע נאציע, האָבן זיי אין קאמפּיין פון די ארץ־ישראל׳דיקע אראבער קיין שום חלק ניט גענומען און זיך ניט באמיט אויס־צואיבן וועלכן ס׳איז איינפלוס. נאָך מער, ס׳איז נאָענ גוט באקאנט, אז ווען די ארץ־ישראל׳דיקע דעלעגאציע האָט זיך געקליבן קומען קיין לאָנדאָן האָבן זיי אָפּגעוואָרט דעם מאָמענט ווען ס׳וועט פאָרן די עגיפּ־טישע דעלעגאציע. וועלכע איז איינעלאָדן געוואָרן דורך דער ענגלישער רעגירונג. די אראבישע דעלעגאציע האָט אויסגערעכנט אז, פאָרנדיק צוזאמען מיט דער עגיפּטי־שער דעלעגאציע וועלן זיי אויך, ווייניק־סטענס פאר דער וועלט, באקומען א וועלכן ס׳איז אפיציעלן סטאטוס און אפשר טאקע אונטערוועגנס וועט זיך זיי איינגעבן איינ־צו׳טענה׳ן מיט׳ן עגיפּטישן פרעמיער און אנדערע מיניסטאָרן. ווי באקאנט, איז דער־עגיפּטישער עגטפער צו דער אראבישער דעלעגאציע געווען א זייער אנטווישנדער; ״אז אויף זייער שיף איז קיין פלאץ מער ניטא...״ ניט קוקנדיק אויף דעם האָט די אראבישע דעלעגאציע אנקומענדיק קיין לאָנדאָן, זיך אָפּגעשטעלט אין דעם זעלבן האָטעל וואו די עגיפּטישע דעלעגאציע. ווייטער אבער ווי צו צו שכנות׳שאפט איז עס ניט געקומען. ביז איצט האָט דער עגיפּטישער דעלעגאציע זיך אָפּגעזאָגט צו באאיינפלוסן; ווי ס׳איז די ענגלישע רעגירונג לטובת די ארץ־ישראל׳דיקע אראבער.

ווען ס׳שטעלט זיך די פראגע צו זיינען די אינדישע מוסולמאנער בעפערע פריינט צו די ארץ־ישראל׳דיקע אראבער ווי, צום ביישפּיל, די עגיפּטישע, אז ווי קומט עס, אז צו א קאָנפערענץ וועלכע זיי האָבן גע־רופן נאָר אין די אינטערעסן פון ארץ־ישראל, האָבן זיך צוזאמענגעקומען אייני־קע ״צענדליק־טויזנט״ מענשן, — קומט ניט אויף לאנג ניט פארלאָזן. כל־זמן אבער דער קריזיס אין אינדיע געדויערט, מוז ענגלאנד זיך באמיען מיט אלע מיטלען צו האַלטן די מוסולמאנער אויף איר זייט, — ווייל קיינער אין דער וועלט קאָן דאָך ניט פארלאנגען פון דער ענגלישער רעגי־רונג אין נאָמען פון יושר, אז די מוסולי־מאנישע מינאָריטעט זאָל איבערגעלאָזן ווערן אין די הענט פון א פיינדלאכן רוב. נען קאנצענטרירט ניט אויף אויסלענדי־שער פאָליטיק נאָר אויף קאָלאָניאלע אנ־געלעגנהייטן, אויפ׳ן געביט פון אויסלענ־דישער פאָליטיק רעכנט זיך די ענגלישע רעגירונג, צוגלייך מיט אלע אנדערע מלו־כות, אויך מיט׳ן אידישן דעת הקהל, ווען אבער וויכטיקע קאָלאָניאלע פראָבלעמען דארפן געלייזט ווערן, דאן האָט דער אידישע אויסלענדישע, מיינונג גאָר קיין איינפלוס ניט. דאָס דוקא שפּילט א גרויסע ראָל די מיינונג פון דער מוסולמאנישער וועלט.

אויפצוהאלטן גוטע באציאונגען מיט די מוסולמאנער איז פאר דער ענגלענדער פון קאָלאָסאל גרויסער וויכטיקייט. דער ארגו־מענט פון ״דעבט דורך דערבאָרענונג״ איז היינט צו טאָג ניט מער איבערצייגנד. מיט דער בילדונג פון פעלקער־בונד זיינען גע־שאפן געוואָרן מער גערעכטע באנריפן אויף דעם געביט פון קאָלאָניאלער הער־שאפט אין יאָר 1921. ביים אנפאנג פון ״ציוויליער אומגעהערכנאמקייט״ אין אינ־דיע, ווען דער פאסיווער קאמף האָט נאָך ניט געטראָגן קיין מסכנ׳דיקן באראקטער, איז די שטעלונג פון די מוסולמאנער צו גאנד׳ס קאמפּיין ניט געווען פון וועלכער עס איז אנטשייד׳ענדיק וועדן. א סך מוסולי־מאנער זיינען געווען אנהייננגער פון גאנדי און א פראגע צוליב אונטערשידן צוליב רעליגיאן האָט ניט עקזיסטירט. גאנד׳ס קאמפּיין האָט אבער ביסלאָ׳ווייז זיך פאר־שפרייט איבער גאנץ אינדיען און אנגע־נומען אן אלארמירנדיקן צושטאנד. דאָן האָבן די אפיציעלע מוסולמאנישע פאר־טרעטער געמוזט נעמען א שטעלונג צו גאנד׳ס באוועגונג. זיי האָבן פאראנדערט מיט אים, אבער ניט געקאָנט צו קיין פאר־שטענדיקונג. ווייל ניט קוקנדיק אויף דעם וואָס די מוסולמאנער בילדן א מינאָריטעט פון דער באפעלקערונג האָבן זיי זיך פאר־לאנגט רעכט און פרייוויליגיעס צו וועלכע זייער פראָפּאָרציע צו דער אינדוסן באפעל־קערונג בארעכטיקט זיי ניט. ס׳איז עקער מען צו א שפּאָלטונג צווישן די מוסולמא־נער און די אינדוסן. ווי באקאנט, האָבן זיי טאקע צווישן זיך איבערהויפט קיינמאָל ניט געלעבט אין שלום, און יעדער איינער ווייסט וועגן די אפטע מלחמות צווישן זיי. גאנד׳ס פארטיי איז פונדעסטוועגן אפילו ביי דעם אינטיקן מאָמענט באראינטערע־סירט צו געווינען די מוסולמאנער ניט ווייניקער ווי די ענגלישע רעגירונג. אין פאר־אינטערעסירט זיי צו האַלטן אזוי צו זאָגן, אונטער איר שוץ — די זיבעציק מיליאָני־קע מוסולמאנישע מינאָריטעט אין אינדיע.

ענגלאנד ווייסט גאנץ גוט, אז אויף דעם מוסולמאנישן עלעמענט אין אינדיע קאָן זי דער ווייל דער קריזיס אין אינדיע געדויערט, מוז ענגלאנד זיך באמיען מיט אלע מיטלען צו האַלטן די מוסולמאנער אויף איר זייט, — ווייל קיינער אין דער וועלט קאָן דאָך ניט פארלאנגען פון דער ענגלישער רעגי־רונג אין נאָמען פון יושר, אז די מוסולי־מאנישע מינאָריטעט זאָל איבערגעלאָזן ווערן אין די הענט פון א פיינדלאכן רוב. נען קאנצענטרירט ניט אויף אויסלענדי־שער פאָליטיק נאָר אויף קאָלאָניאלע אנ־געלעגנהייטן. אויפ׳ן געביט פון אויסלענ־דישער פאָליטיק רעכנט זיך די ענגלישע רעגירונג, צוגלייך מיט אלע אנדערע מלו־כות, אויך מיט׳ן אידישן דעת הקהל, ווען אבער וויכטיקע קאָלאָניאלע פראָבלעמען דארפן געלייזט ווערן, דאן האָט דער אידישע אויסלענדישע, מיינונג גאָר קיין איינפלוס ניט. דאָס דוקא שפּילט א גרויסע ראָל די מיינונג פון דער מוסולמאנישער וועלט.

אויפצוהאלטן גוטע באציאונגען מיט די מוסולמאנער איז פאר דער ענגלענדער פון קאָלאָסאל גרויסער וויכטיקייט. דער ארגו־מענט פון ״דעבט דורך דערבאָרענונג״ איז היינט צו טאָג ניט מער איבערצייגנד. מיט דער בילדונג פון פעלקער־בונד זיינען גע־שאפן געוואָרן מער גערעכטע באנריפן אויף דעם געביט פון קאָלאָניאלער הער־שאפט אין יאָר 1921. ביים אנפאנג פון ״ציוויליער אומגעהערכנאמקייט״ אין אינ־דיע, ווען דער פאסיווער קאמף האָט נאָך ניט געטראָגן קיין מסכנ׳דיקן באראקטער, איז די שטעלונג פון די מוסולמאנער צו גאנד׳ס קאמפּיין ניט געווען פון וועלכער עס מאטזאלאך

אויף פרעמדע וועגן

א שפּאַנענדער ראָמאַן פון די ליידן און קאַמף פון דעם אידישן וואַנדערער

פון דר. ל. ב—ן

(פאָרטזעצונג)

— קאָן זיין . . .

— און דאָך לערנען זיי דאָך — און האָבן שילער און שילערנס, און פאַרדינען געלט . . .

— אויב זיי קאָנען וויינציקער פון מיר און לערנען אנדערע, דאָן פאַרדינען זיי ניט דאָס געלט — האָט ליובא אים אונ־טערבראָכן — נאָר זיי "מאַכן" געלט, ווי מען זאָגט דאָס ביי אייך, איך מיין פאַל־שעס געלט ! . . .

דאָקטאָר עפשטיין האָט זיך צעלאַכט הויך אויפ'ן קול.

— און פאַר דער ארבעט אין פאַבריק — דיינקט איר, טוינט איר בעסער ? — האָט ער געפרעגט.

— דאָרט נאָר איך קיינעם ניט אָפּ... איז די ארבעט שלעכט, גיט מען מיר צו־ריק . . . זייט רואיק, דאָקטאָר, דעם פאַב־ריקאַנט נאָרט מער קיינמאָל ניט אָפּ. איר זעט מיינע הענט ?

זי האָט צו אים אויסגעשטרעקט אירע ביידע קליינע, ווייסע הענטלאַך מיט ראָ־זעווע פינגער :

— איר זעט ? דאָ א שטאָך און דאָ, און דאָ . . . איך פאַרדין כשר מיין ברויט, נישקשה ! — האָט זי זיך פריילאַך צע־לאַכט.

ער האָט אריינגענומען אירע וואַרימע הענטלאַך אין זיינע און זיי שטום גע־דריקט. זי האָט אינסטינקטיוו א ציטער געטאָן פון די דאָזיקע שטומע דריקן. דאָס פּנים איר'ס האָט פּלוצלונג אויפגעפלאַמט און די שוואַרצע אויגן האָבן גענומען קו־קען צעמישט. און, אַרויסשלעפנדיק אירע הענטלאַך פון זיינע, האָט זי זיך א כאַפּ געטאָן, איז זי שנעל צוגעגאַנגען צום פענסטער און גענומען קוקן אויף דער גאַס אָן א שום ציל, פילנדיק נאָך אויף אירע הענטלאַך זיין שטומען דריקן און זייענדיק עפּעס פון דעם צעמישט און אויפגערעגט . . .

דאָקטאָר עפשטיין האָט זיך עפּעס אויך דערפילט ניט באַקוועם, ניט אָנגענומען; געוואָלט עפּעס זאָגן און ניט געוואוסט וואָס.

באַלד אָבער איז ער געקומען צו זיך און ער האָט אַרויסגערעדט :

— נו, מען דאַרף גיין . .

— שוין ? — האָט זיך ליובא א כאַפּ געטאָן פונ'ם פענסטער — וואָס איילט איר זיך ?

און אויף איר פּנים איז נאָך געלעגן דער שפּור פון איר פריערדיקער צעמישט־קייט.

— איר דאַרפט ניט פאַרגעסן, אז איך בין א פאַרהייראַטער מאַן — האָט ער אַרויסגערעדט, לאַנגזאַם ציערדיק די ווער־טער, אקוראַט ווי ער וואָלט מיט דעם אויסיסנע געוואָלט אונטערשרייבן, אז זי דאַרף ניט מורא האָבן פאַר אים, אז ער מיינט גאָרנישט : — מאַשא וואַרט דאָרט אודאי אויף מיר מיט'ן דיינער . . . דער שפּור פון איר פריערדיקער צע־מישטקייט איז נאָך שאַרפער אַרויסגע־טראָטן, האָט זיך איבער איר דורכגעטראָ־גען און זי האָט שטיל אַרויסגערעדט :

— עס איז נאָך ניט קיין צוויפל . . .

טרינקט ביי אונז א גלאָז טיי . . .

ער האָט א ווײַלע זיך כלומרשט ביישב געווען. אין דער אמת'ן אָבער האָט ער זיך דערפרייט מיט דעם וואָס זי האָט אים געבעטן טרינקען טיי, אים האָט זיך אזוי געוואָלט פאַרברייגען מיט איר נאָך א ווײַלע דאָן האָט ער געזאָגט :

— אַלל־רייט, אָבער ניט מער ווי איין גלאָז . . .

און ער האָט זיך אנידערגעזעצט אויף זיין פריערדיקן פּלאַץ לעבן טיש.

זי איז אַרויסגעגאַנגען פון פּראָנט־צי־מער, פאַרדיכטנדיק אין וועג די ביינערנע שפּילקע פון הינטן אין די שוואַרצע האָר.

ווען ער איז געבליבן אַליין, האָט ער באַמערקט אויף א צווייטן שטול א בוך. ער איז אויפגעשטאַנען און ער האָט־ א קוק געטאָן אויף די טאַוולען.

— א איידישער בוך — האָט ער א טראַכט געטאָן — זי לעזט אויף איידישע ביכער ?

און אוועקגעצנדיק זיך צוריק אויף זיין אָרט מיט'ן בוך אין האַנט, האָט ער אי־ בערגעלעזן דעם נאָמען פון דעם שרייבער אויפ'ן טאַוול און מיט א איראָנישן שמייד־כעל האָט ער דעם בוך אוועקגעלייגט אויף דעם טיש.

— הודקי'ן לעזט מען אויך . . . נו, נו ! — האָט ער געטראַכט און איראָניש געשמייכלט.

און פאַר זיינע אויגן האָט אויפגעלעבט דער אידישער שרייבער הודקין, ווי ער האָט אים עטלאַכע מאָל געזעען אויף פּראַזאַמלונגען, צי אין די קאַפעי־היזער, א האָיכן, א לאַנגן, א מאַגערן מיט דער אַלטער, פאַרשטויבטער הוט פאַרדרייט אויפ'ן קאָפּ און מיט דעם נערוועזן בליק אין די בלישטשענדיקע אויגן. ער, דאָק־טאָר עפשטיין, האָט זיך קיינמאָל ניט אין טערעסירט ניט מיט אים און ניט מיט אנדערע אידישע שרייבער. זיי אַלע מיט זייער שרייבן האָבן ביי אים אַרויסגערופן ניט מער, ווי א איראָנישן שמייכל. אמת טאַקע, ער האָט זייערע ווערק קיינמאָל ניט געלעזן, אָבער ער האָט שוין גע־וואוסט, ניט לעזנדיק זיי, אז זייער "שרייב־באַכע" האָט ניט קיין טעם און קיין ריח,

א ניט וואָלטן זיי דאָך קיין אידישע שריי־בער ניט געווען . . .

ליובא איז אריינגעקומען מיט א גלאָז טיי און א צוקערנינע און אויפגעגע־שטעלט אויפ'ן טיש.

— איך לעזט עס אָט דאָס דאָזיקע ביכל ? — האָט דאָקטאָר עפשטיין גע־פרעגט.

— יאָ. איך האָב זיך שוין אויסגע־לערנט אידיש לעזן — האָט ליובא גע־ענטפערט מיט א ליבן שמייכל און אוועקגעזעצט זיך מיט א גראַציעזער באַוועגונג אויף א שטול לעבן דער אנדער זייט טיש, האָט זי צוגעלייגט : — איך האָב דעם בוך געלעזן ביי דאָקטאָר רייב־מאַן . . . א וואונדער, ווי קאָן מען אזוי שרייבן אויף דער אידישער שפּראַך ! . . האָט איר דעם ביכל געלעזן ?

— ווי דען ? וגי אזוי לעזט מען ניט א אידישן בוך, איבערהויפּט נאָך ווען דאָס איז געשריבן פון אזא שרייבער ווי הודקין ! — האָט זיך דאָקטאָר עפ־שטיין צעלאַכט :— איר מיינט הפּנים, אז איך האָב צייט און געדולד פאַר אַלע נאַרישקייטן ! . . .

— אז איר האָט ניט געלעזן, היינט ווי אזוי ווייסט איר אז דאָס זיינען נאַרישקייטן ? — האָט ליובא געפרעגט פאַרוואונדערט.

— איך קאָן מיך שוין פאַרשטעלן די חכמות, וואָס עס שטעקן דאָרט אין די גאונישע מוחות פון די אידישער שריי־בער ! — האָט ער געענטפערט מיט אי־ראָניע.

ליובא האָט געקוקט אויף אים פאַר־וואונדערט מיט אירע גרויסע שוואַרצע אויגן, דאָן האָט זי שטיל אַרויסגע־רעדט :

— איך פאַרשטיי אייך ניט, דאָקטאָר... אָט האָט דאָקטאָר רייכמאַן, וועלכער איז זייער א געבילדעטער מענש ליב די אי־דישע ליטעראַטור . . . ער זאָגט . . .

— איך ווייס וואָס דאָקטאָר רייכמאַן דער ציוניסט זאָגט — האָט איר אונ־טערבראָכן דאָקטאָר עפשטיין — אָבער מיר וועלן פון דעם איצט ניט רעדן . . . ניט איר היינט ערגעץ אויף א פאַרזאַמ־לונג ? . . .

— וואוהין ?

— עס פעלן דען פאַרזאַמלונגען ביי אונז — האָט ער געענטפערט — דאַנ־קען גאָט, עס זייענען נאָך ניט אויסגע־שטאָרבן די דאָקטוירים פונ'ם קראַנקן אידישן פאָלק ! . . .

— וואָס מיינט איר ? . . .

— איך מיין . . . זיי ריידן אַלע היינט אין פאַרשיידענע זאַלן אין דעם אידישן קוואַרטאַל און אין יעדער זאַל וועט איר טרעפן א באַוונדערן דאָקטאָר דרשה'נריק מכוח דעם קראַנקן אידישן פאָלק. דאָ אזא איסט, דאָרט א ציוניסט, אין אַן אנדער פּלאַץ אַן אנדער איסט און אזוי ווייטער . . . יעדער האָט זיך זיין באַ־זונדערן פאַטענט מעריצין פאַר דעם קראַנקן ישראל'יק . . .

— און איר מיינט אז דעם אידישן פאָלק דאַרף מען ניט העלפן ? — האָט ליובא געפרעגט שוין הינגעריסן פון דעם געשפּרעך.

— איך מיין . . . אָן ריידן אַלע נאַרישקייטן, דאָס אידישע פאָלק וועט דאָן געהאָלפן ווערן, ווען די גאַנצע מענשהייט וועט געהאָלפן ווערן, די גאַנ־צע קראַנקע מענשהייט ! — אָבער זעט ! — האָט ער זיך א כאַפּ געטאָן און זיך צעלאַכט : — ווי ערנסט מיר זיינען געוואָרן ! . . . קומט גאָר מיט מיר היינט אין דער אָפּערע ! . . . וועט איר גיין ? . . .

— ניין, האָט זי שטיל געזאָגט — איך וועל היינט לעזן . . .

ער האָט זיך אויפגעהויבן פון אָרט.

— נו, איצט גיי איך שוין . . . גוד ביי ! . . . פאַרוואָס ווייזט איר זיך ניט ביי אונז ? . . מאַשא מיינט, אז איר זייט עפּעס בּרוגז . . .

— ברוגז ? . . . — האָט זי אַרויס־געשעפּטשעט, אָנקוקנדיק אים מיט גרויס־סע אויגן און זי האָט א דריק געטאָן מיט די פּלייצעס : — פאַרוואָס ? . . .

ער האָט נעשוויגן, נעקוקט א ווײַלע אין איר פּנים, האָט נעשמייכלט צו איר און איר נעלאַסטשעט מיט וואַרימע גוטע אויגן . . . דאָן האָט ער איר שטום א דריק געטאָן די האַנט און איז אוועק....

און ווען ער איז אוועק, איז ליובאַן מיט אמאָל שווער געוואָרן אויף דער נשמה, אקוראַט, ווי א שווערער וואָלקן פון בליי וואָלט זיך דאָרט פּלוצלונג צע־שפּרייט . . . א ווײַלע איז זי געשטאַ־נען און האָט מיט אירע צעטראַנענע אויגן נעקוקט אויף דער מיר הינטער וועלכער ער איז פאַרשוואונדן דאָן איז זי צוגעגאַנגען צום פענסטער, האָט אַרויס געקוקט אויף דער גאַס און געטראַכט :

—פאַרוואָס איז מיר אזוי שווער, פאַר־וואָס ? ! . . . .

6

באַריס עטינבערג איז ניט געווען ביי אבראַשאַ'ן.

צושיידנדיק זיך מיט דעם אַלטן אה־רון'ען אויף קאַנאַל סטריט, איז ער אוועק צו איסט בראַדוויי סטריט, וואו דאָקטאָר עפשטיין'ס אָפּיס האָט זיך געפונען.

די צייט איז געווען אין מיטן דעצעמ־בער. דער טאָג איז געווען א קאַלטער און אַן אומעטיקער, און אין די אַרומיקע גאַסן האָבן די טענעמענטהייזער אויס־געקוקט אזוי אומעטיק, אקוראַט ווי זיי וואָלטן געביינקט נאָך דעם העלן און דער טייוול ווייסט זיי — האָט ער א טראַכט געטאָן — וואָס פאַר א ברואים זיי זיינען ! . . . ווען איך וואָלט געקאָנט ריידן אויף זייער טאַראַבאַראַשעזיגע, וואָלט איך צו אים צוגעגאַנגען און געזאָגט : ברודערל, וואָס קייסטו און וואָס שפּיי סטו ? . . .

אויף די טראַטואַרן זיינען נעגאַנגען און געשטאַנען קופּקעלאַך מענשן, צו צוויי, צו דריי, אויסגעפּוצטע לכבוד זונטאָג, און האָבן גערעדט און געלאַכט. אָפּט האָט עטינבערג געכאַפּט א רוסישן וואָרט פון דער ברייטייער, דאָן האָט ער זיך אומגע־קוקט מיט א צאַפּלדיקן האַרצן צו זעען דעם "איינגעגעס" מענשן . . .

צוגעגאַנגען צו דאָקטאָר עפשטיינ'ס הויז, האָט ער זיך פּלוצלונג אָפּגעשטעלט.

— איינגעלאַך וואָס גיי איך צו אים?

— האָט ער א טראַכט געטאָן — בעטן ביי אים לייען געלט ? . . . אָבער אויף וואָס ? . . . וויפיל ? . . . ווען איך וואָלט שוין געוואוסט, וועלכע פאַבריק, וואו און וויפיל זי דאַרף מיר קאַסטן... אפשר וועט איך גאָר מוזן האָבן א טור־ועגל דאָלאַר ? . . . . וועט ער מיר אזוי־פיל לייען ? . . .

ער איז אוועק ווייטער, פאַרביי דאָק־טאָר עפשטיינ'ס הויז.

— זאָל ער אריינגיין, צי ניט ? — אפשר וועט ער מיר גאָר איינגאַנצן ניט וועלן לייען ? . . . ניין, לייען וועט ער מיר זיכער . . . אָבער ווי בעט מען ביי אים ? . . .

(פאָרטזעצונג קומט)

Melchers
Gold Cross
Canadian Gin

די סאַמע געשמאַקסטע פון ליקערס

מאַנופעקטשורט אין קאַנאַדע אונטערן קאָנט־ראָל פון פעדעראַלער רעגירונג, דיסטיליזירט פיר מאָל און געעלטערט אין באַנד פאַר יאָרן.

צוויי סייזעס :

40 אונסעס

26 אונסעס

Distillery: Berthierville, Que.
Head Office: Montreal
Distillers since 1898

MELCHERS Distilleries Limited

TENTEST
INSULATING BUILDING BOARD

טען/טעסט האַלט אייער היים אין א באַקוועמלאַכער לעבנס טעמפּעראַטור, זו־מער און ווינטער. מאַכט גרויסע איינשפּאַ־רונגען אין באַהייצונג בילס. אייער אַרכי־טעקט, קאָנטראַקטאָר אָדער נאָענטסטער

טען/טעסט אינסולייטשאַן פאַרטרעטער

וועט אייך געבן פולשטענדיקע אינפאָר־מאַציע.

INTERNATIONAL FIBRE BOARD LIMITED
1111 Beaver Hall Hill - Montreal, Que.

"Sold by all good lumber dealers"

וועסטערן דיסטריביוטאָרס
THE T. R. DUNN LUMBER CO. LIMITED
Winnipeg, Man.

פינאַנציעלע לייסטונגען אין אויסלאַנד

מיט א גרויסן און גוט אָרגאַניזירטן אויסלענדישן דע־פּאַרטמענט, האַבנדיק ברייטע סטאַטיסטישע און אַנדערע אינפאָרמאַציע, מיט ביוראָס אין לאָנדאָן, פאַריז, מעקסי־קאָ, ניו יאָרק, שיקאַגאָ און סאַן פראַנציסקאָ און מיט באַנק קאָרעספּאָנדענטן אין אַלע פינאַנציעלע צענטרען אין אויס־לאַנד, איז די באַנק אָף מאָנטרעאַל גרייט צו באַזאָרגן שנעל און אויף א דינסטפעאיקן אופן אַלע פאָרערונגען פון די קאַסטאָמערס אויפ'ן געביט פון אויסלענדישער וואַלויטע און אויסלענדישן האַנדל.

BANK OF MONTREAL
Established 1817
TOTAL ASSETS IN EXCESS OF $960,000,000

געשטאָרבן רחל'ע די משוגענע אין ווילנע

עס איז געשטאָרבן אין ווילנע די באַ־קאַנטע רחל'ע די משוגענע. די לעצטע טעג האָט זי שוין אויסגעזעען נעל ווי פאַרמעט אין פאַר אַלעמען נעזאָגט, אז זי שטאַרבט. אין א דאָנערשטאָג האָט זי זיך געפילט שלעכט, מען האָט איר אַריינגעבראַכט טיי מיט מילך און זי האָט זיך דערקוויקט. אָבער פרייטאָג פרי איז זי אויסגעגאַנגען אין איר שטעזיקן קעמערל, וואָס זי האָט פאַרנומען אויפ'ן שול הויף לעבן "קחל־שען". מען האָט איר צוגעדעקט מיט אירע שמאַטעס, וועלכע זי האָט געהאַט לרוב אין איר צימער, און אָנגעצונדן אַרום איר אירע איינענע ליכט, וועלכע זי האָט פאַרקויפט ביים לעבן. פרייטאָג איז זי אויך געקומען צו דער קבורה.

רחל'ע איז געווען א זעלטענער טיפּ. זי האָט קיינמאָל קיין נדבות פאַר זיך ניט געבעטן, האָט שטענדיק געטראָגן א קאַ־שיקל, פאַרקויפט ליכט, שוועבעלאַך און שיך בענדלאַך, פון וואָס זי האָט זיך גע־שפּייזט און פאַרזאָרגט די איבעריקע משו־נעים און אַרימע לייט אויפ'ן שול הויף. כמעט יעדן טאָג פלעגט מען זעען רחל'ען גיין מיט ברויט און טעפּעלאַך זופּ. וואָס זי פלעגט טראָגן פאַר גליה'ען איסערסאָ־נען און די איבעריקע שול הויף טיפּ אין ווילנע. זי פלעגט פול זיין אויף אַלע פאַר־אנשטאַלטונגען פון חברות, פאַרווײַלונגען און מיטינגען. פלעגט זי קומען און דאָס רוב פלעגט זי צאָלן פאַר'ן אַריינגאַנג. גע־ווען פאַלן ווען זי האָט פּשוט געבעטן מען זאָל ביי איר נעמען געלט פאַר א בילעט. זי האָט אויך געצאָלט וואָכער אין איינ־יי־קע גמילות חסדים. בכלל איז זי געווען א זעלטענער טיפּ מיט א גוטער האַרץ. אגב שטאַמט זי טאַקע פון א רב'נישער מש־פּחה. הגם די לעצטע צייט איז זי שוין געווען זייער קראַנק און שוואַך, דאָך האָט זי שטאַרבן ניט געוואָלט. זי האָט אָבער פאַרגעפילט, אז אירע טעג זיינען די לעצ־טע. דער שול הויף וועט זי דערמאָנען צום גוטן.

—(::)—

"די ידיעה אז כ'בין געשטאָרבן — איז איבערטריבן"

אין מיאַמי, דעם העראַלדן קור־אָרט אין פלאָריד, איז אין א האָטעל דערמאָרדעט געוואָרן איינער קאַרל טערקער פון אַמע־ה. מ'האָט טעלעפאָנירט צו די עלטערן וועגן טויט פון זייער זון און געבעטן אַרויסצושיקן $40,00 אויף הוצאות פאַר אָפּשיקן דעם קערפּער צו זיי.

דאָס געלט איז אַרויסגעשיקט געוואָרן און דער קערפּער פון קאַרל מערקער איז אָפּגעשיקט געוואָרן צו זיינע עלטערן.

אין א טאָג אַרום, נאָך איידער דער טויטער קערפּער איז אָנגעקומען קיין אַמע־ה, האָט קאַלר מערקער טעלעפאָנירט צו זיינע עלטערן :

— איר האָט געוויס געלייענט אין די צייטונגען, אז מען האָט מיך דערמאָר־דעט; ס'איז א ליגן : איך לעב.

ס'האָט זיך אַרויסגעוויזן, אז קאַרל מערקער האָט איבערגעגעבן זיין צימער אין האָטעל אַן אנדערן אין אַליין פאַר־געסן זיך אויסצומעלדן; יענער איז דער־מאָרדעט געוואָרן און מ'האָט ביי אים קיין שום דאָקומענטן ניט געפונען.

אין דער האָטעל־דירעקציע איז געווען פאַרשריבן, אז אינ'ם צימער וואוינט ק. מערקער, האָט מען אים געמאַכט פאַר'ן דער מאָרדעטן.

"אָפּיס ספּעשעלטי"

לאַדט אייך איין צו דער פאַרמעלער דערעפענונג פון זייערע נייע שאָורומס אין

358 דאָנאַלד סטריט

א רייכע אויסשטעלונג פון פיינער אָפּיס איינריכטונג

נאָך א סך וואָכן פון אַקטיוויטעט פון די בילדערס און דעקאָרייטערס, וועלכע האָבן גע־האַט די אַרבעט פון בויען אונזער נייע געבידע, זיינען מיר צופרידן צו אַנאָנסירן אז אונזער פּלאַץ איז איצט פאַרטיק, און מיר זיינען איינגעריכטעט צו באַדינען אונזערע וויניפּעגער קאָס־טאָמערס אויף א גרעסערן און בעסערן אופן.

אין אונזערע נייע שאָורומס, וואָס באַשטייען פון דריי גרויסע פלאָרס, וועט געפונען ווערן א סאַמע פולקאָמענע ליין פון מאָדערנע אָפּיס סעטס, דעסקס אין שטאָל און האָלץ, טשערס, פיילינג קעבינעטס, רעקאָרד סייפס, און א סך אַנדערע ספּעשעלטיס וואָס זיינען וויכטיק פאַר דער פולשטענדיקער איינריכטונג פון דעם אָפּיס, סטאָק־רום און וואָלט.

דאָס איז אַן אַרויסציינענדיקע כאַראַקטעריסטיק פון "אָפּיס ספּעשעלטי" באַדינונג וואָס איר קאָנט סטאַנדאַרויזן אויף אונזער איינריכטונג וויסנדיק אַז עס קומט נאָך די פולשטענדיקע פאָדערונגען פון אייער אָפּיס, געבנדיק גלייכמעסיקייט, הויכע קוואַליטעט און לאַנג־דויערנדע באַדינונג.

מיר לאַדן אייך איין העפלאַכסט צו באַטראַכטן אונזערע צאַלרייכע נייע ליינס איצט אויסגעשטעלט פאַר בעסערע נוצן אין אונזערע נייע שאָורומס. קומט אַריין צו יעדער צייט, יעדן טאָג אין פאַרלויף פון אונזער אָפיציעלער דערעפענונג וואָך — יוני 2טן ביז דעם 7טן.

טעלעפאָנירט פאַר יעדער באַדינונג אָדער אינפאָרמאַציע וואָס איר ווינשט

THE
Office Specialty Mfg. Co. Limited
358 Donald Street, Winnipeg

האום אָפּיס און פעקטאָרים: ניומאַרקעט, אָנט.
ברענטשעס אין אַלע הויפּט שטעט.

מיר מאַכן אַלצדינג וואָס מיר פאַרקויפן און מיר גאַראַנטירן אַלצדינג וואָס מיר מאַכן

Doctors' Directory דאָקטוירים

IN ALPHABETICAL ORDER

Office	Residence	
58 578	51 250	**דר. ס. דוש. בערמאַק**, 834 מיין סטריט אָפּיס שטונדן פון 2—4 און 7—8 DR. J. C. BERMACK
54 107	54 107	**דר. דוש. ברענער**, 367 סעלקירק עוועניו אָפּיס שטונדן: 3—5, 7.30—8.30 DR. H. D. ISAACS & DR. J. BRENER
26 947	53 422	**דר. א. גוטמאַן**, 5—304 עוועניו בלאָק 265 פאָרטעדוש עוועניו אָפּיס שטונדן: 10—12, 2—6 און ביי אַפּאָינטמענטס DR. A. GUTTMAN
22 717	54 429	**דר. ס. דזשאַוויש**, 404 באַיר בלדג. שטונדן. 11—12 און 3—6 און ביי אַפּאָינטמענטס DR. SIMON JAUVOISH
23 272—59 473		**דר. ל. הענעל**, 652½ מיין סט. (צווישן הענרי און לאַנאַן) X-ray אָפּיס שטונדן 11—12, 2—6 און ביי אַפּאָינטמענטס DR. L. HENNELL, L.R.C.P. (London) M.R.C.S. (England)
26 600	28 153	**דר. וו. הערשפילד**, 576 מיין סט. קאָר. אַלעקסאַנדער עוו. אָפּיס שטונדן 11—1, 2—5 און 7—9 DR. H. HERSHFIELD
52 744	51 772	**דר. ב. א. וויקטאָר**, קאָר. סעלקירק און פאַלטער (איבער דער באַנק) אָפּיס שטונדן פון 3—5 און 7—8 DR. B. A. VICTOR
52 571		**דר. ה. יאַפע**, ב.א. ב.ס.סי. ל.מ.סי.סי (דר. דשז. פ. דושאַרדזש און דר. ה. יאַפע) אָפּיס: 739 סעלקירק עוועניו. שטונדן 2—5.30 און 6.30—8 DR. J. P. GEORGE & DR. H. JAFFE
53 720	52 278	**דר. א. מאָיס**, סט. דושאַנס בלאָק, פּריטשאַרד און מיין אָפּיס שטונדן פון 2—4.30 און 7—9 DR. A. MOYSE
	52 376	**דר. דושאַ. כי. מעקטעוויש**, שטונדן 2—5 און 7—9 פרויען און קינדער פראַנקהייסן 500 קאַלעדזש עוועניו. רעז. 504 קאַלעדזש עוועניו. DR. GEO. B. McTAVISH
53 181	53 181	**דר. י. פּערלמאַן**, 291 באַראָוס עוועניו, קאָר. טשאַרלס אָפּיס שטונדן פון 3—5 און 7—8 DR. I. PEARLMAN
54 866	51 968	**דר. ס. קאָבּרינסקי**, סוויט 2 קראַמפּ בלאָק (מיין און דאַפערין עוועניו.) אָפּיס שטונדן פון 3—5 און 6.30—8 DR. S. KOBRINSKY
24 480	49 763	**דר. מעקס ריידי** (עקס רעי) 283 פּאַרסעדוש, קאָר. סטס (100 טאַראַנטאָ דושעז. טראַסט בלדג.), לעבן איטאָנס שטונדן: פון 2—6 אוונט און ביי אַפּאָינטמענטס DR. MAX RADY
53 915	52 614	**דר. סעם ראָדין**, ראַיאַל בענק בילדינג (מיין און סעלקירק) אָפּיס שטונדן פון 3—4 און 6—8 DR. SAM RODIN
88 916	59 473	**דר. א. ל. שובין**, אָפּיס שטונדן 11—12 און 2—6 אָפּיס: בענק אָף קאָמערס בלדג., מיין און אַלעקסאַנדער רעזידענס: 414 סטעלאַ עוועניו. DR. A. L. SHUBIN
55 111	54 917	**דר. פ. סעדזיאַק**, שטונדן: 3—6 און ביי אַפּאָינטמענט. אָפּיס 962½ מיין סט. רעז. 434 סאַלטער סט. DR. F. SEDZIAK
		אוינג, אויערן, נאָז און האַלז
28 281	51 848	**דר. י. ה. בעקמאַן**, 800 באַיר בילדינג DR. J. H. BECKMAN
24 465	51 359	**דר. ד. מ. דזשענאָף**, 830-2 סאַמערסעט בלאָק DR. D. M. GENOFF

Dentists Directory דענטיסטען

IN ALPHABETICAL ORDER

Office	Residence	
51 560	41 652	**דר. י. בן עזרא**, ב.א. 962½ מיין סט. קאָר. סעלקירק DR. I. BEN EZRA, B.A.
53 720		**דר. ס. א. ברעגמאַן**, סוויט 1 סט. דושאַנס בלאָק., 984 מיין סט. DR. M. A. BREGMAN
86 115		**דר. ס. אי. גרינבערג**, 414 באַיד בילדינג. DR. S. E. GREENBERG.
52 744	39 829	**דר. א. גאַרדנער**, 409 סעלקירק עוועניו, קאָר. סאַלטער. (איבער דער ראַיאַל באַנק) DR. A. GARDNER
56 056		**דר. ס. טשוירטשיל**, סוויט 1, טריק בלאָק, 972 מיין סטריט. DR. S. H. CHURCHILL

היימאַן און העסטרין
באַריסטערס, סאָליסיטאָרס און א. וו.
216 — מעקאַינטייר בלאָק — 216
טעלעפאָן 21 627
מר. העסטרינס וואוינונג:
306 סט. דושאַנס עוועניו, טעל. 53 133

שינבין, מאָראָזניק און ראָבלין
Shinbane, Morosnick & Roblin
Barristers, Solicitors and Notaries
באַריסטערס, סאָליסיטאָרס, נאָטאַריוס
Office: 207-8 Confederation Life Bldg.
457 Main St. Opposite City Hall
טעלעפאָן 21 345—6

טשערניאַק, קאַפּשטיין און ספּיוואַק
Barristers, Solicitors, Etc.
אָפּיס: 671 מיין סטריט
טעלעפאָן: 24 591 און 24 666

א. ע. קאַנטאָר
אַרוואָקאַט און נאָטאַרי
A. E. CANTOR
אָפּיס 111 באַן אַקאַרד בלאָק. 645 מיין סט.
טעלעפאָן 89 223
רעזידענס:
103 בענערמאַן עוועניו, טעל. 51 353

ח. שולמאַן
אַרוואָקאַט און נאָטאַרי
נעלט צו לייען אויף 6% פּראָצענט
אָפּיס: 592 מיין סטריט
H. SCHULMAN, B.A., LL.B.
לאָו אָפּיס
Ste. 11, 592 MAIN STREET
צווישן לאָנאַן און אַלעקסאַנדער
טעלעפאָן 88 462

דייווידסאָן און ראַטנער
Davidson & Ratner
באַריסטערס, סאָליסיטאָרס און א. וו.
Barristers, Solicitors, etc.
Office: 406-7 Avenue Bldg. Ph. 26 080
265 Portage Ave. Winnipeg

קווינס טעאטער, דינסטאג אוונט יעקב (קאהען) בערלין מיט זיין קאמפאני, אין "גאסן פון פארברעכן"

דאס איז פאזיטיוו די לעצטע געלעגנהייט צו זעען די דאזיקע מעלאדראמע

בלוטיקע טעג

ראמאן פון אידישן לעבן אין דער צייט פון די ערשטע יאהרן פון דער וועלט מלחמה

פון י. נארמאן

(פארטזעצונג)

— א, האט רחמנות, — האט זי געבעטן מיט טרערן אין די אויגן, — איר זייט דאך אן אפיציר, א מאן פון דער בעסערער געזעלשאפט, א מענש מיט גילד דונג, ווי קאנט איר אזוי האנדלען קעגן א שוואכער מיידל? — לאזט מיך אפ, האט רחמנות.

— רחמנות! — האט לעמקע געזאגט און ער האט פארקרימט די ליפן, — רחמנות איז א ווארט וואס נארנאנס און שוואכלינגע האבן אויסגעטראכט. עס איז נימא אזא זאך ווי רחמנות, ווען א מענש קאן קריגן דאס וואס ער האט לאנג געזוכט. רחמנות האט א נאר, אדער א מענש א שלימזל, וועלכער באהאלט זיין שוואכקייט אונטער דעם אויסרייד פון רחמנות.

און מיט די דאזיקע ווערטער האט ער זיך א ווארף געטאן אויף רחל'ען און ער האט איר ליידנשאפטלאך אנגעהויבן קושן.

דא האט די אומגליקלאכע מיידל צוזאמענגענומען איר גאנצע מוט און האט דעם דייטש געגעבן א היקליקן פאטש.

דאס האט לעמקע'ן ווי עס האט געשיינט טיף באליידיקט. ער איז געווארן אין כעס און האט געזאגט:

— איך זע, אז איך וועל מיט דיר מר זען האנדלען ווי איך האב געהאנדלט מיט דער מיידל פון ווערזשבילאווא, אויב דו ווילסט ניט אנדערש, טא זאל זיין אזוי. דאס וועט זיין דיין אייגענע שולד. איך זאג דיר, רחל, אז יעדע מיידל געהערט צו א מאן, און דאס איז די פריווילעגיע פון יעדן מאן, אז א פרוי, וועלכע געפעלט אים מוז אים געהארכן און זיך אונטערגעבן צו אים. אזוי האבן מענשן געלעבט אין עולם.

און ער האט איר א ריס געטאן צו זיך און איר אומגעארמט.

אלס אין דעם דאזיקן אויגנבליק האט א פלאם געטאן א געל־בלויער בליץ און באלד נאכדעם האט עס געגעבן א שרעקלאכן קראך, אז דאס גאנצע הויז האט אויפגעציטערט. פון ערגעץ האט זיך געהערט דאס קלינגען פון א גלאק, א סיגנאל אז דאס הויז ברענט.

ווערנר רחל איז צוריקגעווארפן אויף איר בעט אין אנמאכט, איז לעמקע געווען אזוי ווי וואנזיניק פון שרעק.

אין דער דאזיקער מינוט האט ער גאר פארגעסן אן דער יונגער און שייגער מיידל, וועלכע האט אקערשט באנערט מיט אלע זיינע געפילן; איצט האט ער זי מער גארניט געהאט אין זינען און ער האט איר איבערגעלאזן גאנץ הילפלאז אין דער דאזיקער געפאר.

ער האט גאר געזאגט פאר זיך, דער ברוטאלער שאראלאטאן האט גאר געטראכט ווענן זיך זעלבסט, גאר פאר זיין אייגענער זיכערהייט.

און אזוי איז ער צוגעלאפן צו דער טיר, וועלכע ער האט אויפגעריגלט, און ער האט איבערגעלאזן די אומגליקלאכע, וועלכע איז געלעגן אנמעכטיק אויפ'ן בעט אין דעם ברענענדיקן צימער און ער האט זאגאר ווידער פארשלאסן די טיר הינטער זיך.

דאך קוים האט ער אנגעהויבן אראפלויפן די טרעפ אלס א דונער שטימע האט צו אים א געשריי געטאן:

— האלט דיר זיך ניט פון ארט!

לעמקע האט אויפגעהויבן זיינע אויגן. פאר אים איז געשטאנען א הויכער, דאר־דער אידישער יונגערמאן, וועלכער האט אויסגעזעהן זייער בלאס, און דער דייטש האט זיך פאנאנדערגעלאכט.

— יודע, דו מאכסט מיר פיל שפאס, — האט ער געזאגט שטאלץ, — ווייסט, צו וועמען דו רעדסט?

— צו א לומפ, א שארלאטאן און א פרויען פארפירער! — האט שלמה ראגאווין געדונערט און זיינע אויגן האבן געבליצט. — אבער דו וועסט מער ניט באנייז דיינע לומפיקע מעשים.

לעמקע האט אנפאנגס גארניט געגלויבט זייערע אייגענע אויערן, און א איז וועט וואגן אזוי רעדן צו אים, דאן האט ער צו ראגאווין'ען א שפרונג געטאן מיט פארמאכטע פויסטן און האט געברומט:

— ווייסטו אז איך בין דער דייטשער לייטענאנט פאן לעמקע, דער קאמאנדיר פון לאווין?

— ניט קיין קאמאנדיר ביסטו, נאר א באנדיט, א וואלד גולן, — האט שלמה ראגאווין גערעדט צו אים מיט א שניידיגן דער שטימע, — און דאס זייט איר אלע, איר זייט באפאלן די ארימע און הילפלאזע שטעטלאך פון ליטא, ניט דורך אייערע העלדנטאטן, נאר דורך שפיאנען און פארדעטער. איר פירט ניט קיין מלחמה, נאר א רויב־צוג; עס איז ניטא ביי אייך קיין סאלדאטן ערע, נאר איר זייט לומפיקע פרויען יעגער.

מיט א ברום ווי פון א ווילדער חיה, האט לעמקע מיט אויפגעהויבענע פויסטן זיך איצט ארויפגעווארפן אויף ראגאווין'ען. אזוי ווי ער וואלט אים געוואלט צרשמעטערן.

ווען עס פלעגט אבער קומען צו קלעפ, איז שלמה ראגאווין אימער געבליבן דער זיגער, ווארום אין קלעפ האט ער זיך גע־הערוועט, און אין קלעפ איז ער אויפגעוואקן.

שוין נאך א קורצן ראנגלען זיך איז לעמקע געלעגן אויף דער ערד א געשלאגענער מיט א פארשוואלענעם געזיכט.

— איך וועל דיר ניט טויטן, — האט שלמה ראגאווין צו אים געזאגט מיט פארחכמנות, — ווייל א איד איז ניט קיין מערדער — ער קאן ניט זעען קיין בלוט אפילו פון א שונא. אבער איך וועל דיר מאכן אומשעדלאך אום דו זאלסט מער ניט זיין קיין געפאר פאר די ארימע און הילפלאזע איינוואוינער.

און מיט די דאזיקע ווערטער האט ראגאווין אים פעסט געבונדן מיט א שטארקער שטריק, וואס ער האט געפונען אונטער די טרעפ.

און איצט, צו איר, צו דער געליבטער, קיין מינוט טאר ער דא ליינגער ניט ווארטן.

ער האט האסטיק אויפגעריסן די טיר פון דעם צימער. א שטיקנדיקער רויך, דורכגען האט אים געשלאגן גאנטקעגן.

די פלאמען האבן שוין ארומגעכאפט דאס בעט, אויף וועלכער ער האט געזעען די געליבטע ליגן און דאס בעט בעט געיינ האט שוין אנגעהויבן ברענען. דאן געמישט מיט לאנגע און פייערדיקע צונגען האט ער א כאפ געטאן אין א וואוסטלאזע זע מיידל אויף זיינע ארעמס און איינווייקלענדיק איר אין א מאנטל, וואס א'ן געלעגן דערביי אויף א שטול האט ער זי שנעל ארונטערגעראגן פון די טרעפ.

א ווײַלע איז ער געבליבן שטיין אום אפצוכאפן דעם אטעם און זיך אפווישן דעם שוויס, וואס אין אים געגרונען איבער זיין געזיכט, דאן טראגענדיק די באוואוסטלאזע רחל אויף איין האנט, האט ער מיט דער צווייטער גענומען א ברעג פון דער שטריק מיט וועלכער דער דייטשער אפיציר איז געלעגן געבונדן און ער האט אים ארויסגעשלעפט אויפ'ן גאס.

— הערי חברים, אהער! — האט ער אויסגערופן, וויסנדיק, אז זיינע פריינט מירקין און בלוישטיין, צוזאמען מיט די נייע קאמעראדן דערווארטן אים אין די ארומיקע וועלדלאך.

באלד נאכדעם האט מירקין אויפגעציטערט. פון ערגעץ האט זיך געהערט דאס קלינגען פון א גלאק, א סיגנאל אז דאס הויז ברענט.

ווערנר רחל איז צוריקגעווארפן אויף איר בעט אין אנמאכט, איז לעמקע געווען אזוי ווי וואנזיניק פון שרעק.

אין דער דאזיקער מינוט האט ער גאר פארגעסן אן דער יונגער און שייגער מיידל, וועלכע האט אקערשט באנערט מיט אלע זיינע געפילן; איצט האט ער זי מער גארניט געהאט אין זינען און ער האט איר איבערגעלאזן גאנץ הילפלאז אין דער דאזיקער געפאר.

ער האט גאר געזאגט פאר זיך, דער ברוטאלער שאראלאטאן האט גאר געטראכט ווענן זיך זעלבסט, גאר פאר זיין אייגענער זיכערהייט.

און אזוי איז ער צוגעלאפן צו דער טיר, וועלכע ער האט אויפגעריגלט, און ער האט איבערגעלאזן די אומגליקלאכע, וועלכע איז געלעגן אנמעכטיק אויפ'ן בעט אין דעם ברענענדיקן צימער און ער האט זאגאר ווידער פארשלאסן די טיר הינטער זיך.

דאך קוים האט ער אנגעהויבן אראפלויפן די טרעפ אלס א דונער שטימע האט צו אים א געשריי געטאן:

— האלט דיר זיך ניט פון ארט!

לעמקע האט אויפגעהויבן זיינע אויגן. פאר אים איז געשטאנען א הויכער, דאדער אידישער יונגערמאן, וועלכער האט אויסגעזעהן זייער בלאס, און דער דייטש האט זיך פאנאנדערגעלאכט.

— יודע, דו מאכסט מיר פיל שפאס, — האט ער געזאגט שטאלץ, — ווייסטו, צו וועמען דו רעדסט?

— צו א לומפ, א שארלאטאן און א פרויען פארפירער! — האט שלמה ראגאווין געדונערט און זיינע אויגן האבן געבליצט. — אבער דו וועסט מער ניט באניין דיינע לומפיקע מעשים.

לעמקע האט אנפאנגס גארניט געגלויבט זייערע אייגענע אויערן, און א איז וועט וואגן אזוי רעדן צו אים, דאן האט ער צו ראגאווין'ען א שפרונג געטאן מיט פארמאכטע פויסטן און האט געברומט:

— ווייסטו אז איך בין דער דייטשער לייטענאנט פאן לעמקע, דער קאמאנדיר פון לאווין?

— ניט קיין קאמאנדיר ביסטו, נאר א באנדיט, א וואלד גולן, — האט שלמה ראגאווין גערעדט צו אים מיט א שניידיגן דער שטימע, — און דאס זייט איר אלע, איר זייט באפאלן די ארימע און הילפלאזע שטעטלאך פון ליטא, ניט דורך אייערע העלדנטאטן, נאר דורך שפיאנען און פארדעטער. איר פירט ניט קיין מלחמה, נאר א רויב־צוג; עס איז ניטא ביי אייך קיין סאלדאטן ערע, נאר איר זייט לומפיקע פרויען יעגער.

מיט א ברום ווי פון א ווילדער חיה, האט לעמקע מיט אויפגעהויבענע פויסטן זיך איצט ארויפגעווארפן אויף ראגאווין'ען. אזוי ווי ער וואלט אים געוואלט צרשמעטערן.

ווען עס פלעגט אבער קומען צו קלעפ, איז שלמה ראגאווין אימער געבליבן דער זיגער, ווארום אין קלעפ האט ער זיך גע־

אנאנסירן

די דערעפענונג פון

קארמאנ'ס דעליקאטעסן

551 סעלקירק עוועניו

(וואו בלום'ס איז פריער געווען)

דינסטאג דעם 3טן יוני

מיר וועלן פארקויפן

שיקאגא וואורשט, ווינערס, געפיקלטע פלייש פון ווייניפעג שטענדיק פרישע און באַ'טעט'ט אויך

פרוכט און סאפט דרינקס

בעסטע באדינונג — מעסיקע פרייזן

CARMANS DELICATESSEN

551 SELKIRK AVE.

מזל טוב

צו די

חתנים און כלה'ס

פון הייגטיקן מאנאט

מיר האפן אז איר וועט זיין זייער גליקלאך

קאנען מיר אייך איינלאדן צו פרובירן רעד ראז טיי?

רעד ראז גרין לייבל טיי

רעד ראז ארענדש פיקאו טיי

רעד ראז טיי

"איז גוטער טיי"

הייגט אויף דער ראדיא

CKY

ווייניפעג

3.00—קאנצערט.
8.00—מוזיקאלישע פראגראם.
8.30—פיטשור.

CNRW 780

ווייניפעג

7.00—מעריאן בראון, געזאנג; עלען ווי־קערס, פיאניסט; אינסטרומענטאלער קווארטעט.

CJRW 499.7

פלעמינג

5.40—מוזיק.
6.00—אנקל פיטער.

CJGX 650

יארקטאן

7.15—פארמערס פריירי ראדיא שעה.

WGN 720

6.00—שיקאגא. מוזיקאל. פראגראם.

WLW 700

6.30—סינסינאטי. ארקעסטער.

WBBM 770

7.00—שיקאגא. סימפאניק פראגראם.

WTAM 1070

7.30—קליוולאנד. מאטארס פארטי.

WMAQ 670

8.00—שיקאגא. בוירנס פראגראם.

WBBM 770

8.00—שיקאגא. פערל פון מוזיק.
9.00—שיקאגא. פיטשור.

WOW 590

9.30—אמאהא. נאזועלע פראגראם.

WGN 720

9.30—שיקאגא. ארקעסטער.

WMAQ 670

10.00—שיקאגא. טאנץ מוזיק.

WENR 870

10.00—שיקאגא. וואדעוויל.

WGN 416

10.30—שיקאגא. קלאסיק.

WBBM 770

11.00—שיקאגא. טאנץ מוזיק.

NEW PALACE THEATRE

היינט, מארגן און מיטוואך

"סאני סייד אפ"

א דורכאויס ריידנדיק, זינגענדיק און טאנצענדיק בילד

ריידנדיקע קאמעדיע — פאקס נייעס

אין פעלעם טעאטער

איינע פון די אינטערעסאנטסטע ביל־דער ווערט געוויזן היינט אין פעלעם טעאטער. דאס איז א בילד וואס האט ארומגענומען ווי א שטורעם דעם גאנצן טעאטער ניינערן עולם — סאני סייד אפ." דאס איז א גוטמוטיקע דראמע, קונצן און עפעקטן פון א לעבעדיקן טעאטער. די אר־טיסטן זיינען פאלאבאסט צוגעפאסט צו זייערע ראלן — און צייכענען זיך אויס דורך זייער ארטיסטישן שפיל. עס ווערט אויך געוויזן א ריידנדיקע קאמעדיע און פאקס נייעס.

—(::)—

פארן בית יתומים

ווערטער רעדאקטאר פון "דאס אידי־שע וואָרט": — איר וועט דא געפינען 1 דאלאר וועלכן איר וועט זיין אזוי גוט און איבערגעבן צום בית־יתומים.

מיט אכטונג, לאטי לעוויטסקי.

"עוועדגרינס" איז שווער צו מאכן וואקסן

אדער

"איך האב קיין גליק ניט מיט עוועדגרינס"

אט צו אזעלכע שמועסן קומען כמעט אלע די וואס האבן זיך באמיט צו פלאנצן ווילדע אדער גוי־סערי ביימער און נעהמען מיסדערפאלג — ווען איר האט ניט גענוג אינפארמאציע ווי אזוי צו פלאנצן. ווייניפעג דארף האבן מער גרינעס פאלגר אין ווינטער און א גרופע "עוועדגרינ'ן" ביימער שאפן דאס. אונזערע עוועדגרינס זיינען געוואקסן אין א גוטן פארמ. מיר גארנטירן אז זיי וועלן גוט וואקסן. ווען איר קויפט די ביימער פון אונז פרייע "פרונינג" באדינונג. טעלעפאנירט 34.948 אדער שרייבט צו די נאדלן ריל גרינסעריס, 468 לענגסייד סטריט, ווייניפעג. מיר שניידן ארום די צווייגן און מיר היילן די קראנקע ביימער.

אין פעלעם טעאטער

איינע פון די אינטערעסאנטסטע בילדער ווערט געוויזן היינט אין פעלעם טעאטער. דאס איז א בילד וואס האט ארומגענומען ווי א שטורעם דעם גאנצן טעאטער ניינערן עולם — סאני סייד אפ." דאס איז א גוטמוטיקע דראמע, קונצן און עפעקטן פון א לעבעדיקן טעאטער. די אר־טיסטן זיינען פאלאבאסט צוגעפאסט צו זייערע ראלן — און צייכענען זיך אויס דורך זייער ארטיסטישן שפיל. עס ווערט אויך געוויזן א ריידנדיקע קאמעדיע און פאקס נייעס.

—(::)—

פארן בית יתומים

ווערטער רעדאקטאר פון "דאס אידי־שע וואָרט": — איר וועט דא געפינען 1 דאלאר וועלכן איר וועט זיין אזוי גוט און איבערגעבן צום בית־יתומים.

מיט אכטונג, לאטי לעוויטסקי.

"עוועדגרינס" איז שווער צו מאכן וואקסן

אדער

"איך האב קיין גליק ניט מיט עוועדגרינס"

אט צו אזעלכע שמועסן קומען כמעט אלע די וואס האבן זיך באמיט צו פלאנצן ווילדע אדער גוי־סערי ביימער און נעהמען מיסדערפאלג — ווען איר האט ניט גענוג אינפארמאציע ווי אזוי צו פלאנצן. ווייניפעג דארף האבן מער גרינעס פאלגר אין ווינטער און א גרופע "עוועדגרינ'ן" ביימער שאפן דאס. אונזערע עוועדגרינס זיינען געוואקסן אין א גוטן פארמ. מיר גארנטירן אז זיי וועלן גוט וואקסן. ווען איר קויפט די ביימער פון אונז פרייע "פרונינג" באדינונג. טעלעפאנירט 34.948 אדער שרייבט צו די נאדלן ריל גרינסעריס, 468 לענגסייד סטריט, ווייניפעג. מיר שניידן ארום די צווייגן און מיר היילן די קראנקע ביימער.

נעשעפט געלעגנהייטן

Business Opportunities

קאנפעקשאנערי און דעליקאטעסן, אין צענטער פון שטאט. פיקסטשורס צו פאר־קויפן פאר א דריטל פון קאסט. אויב איר האט $2.000 קעש קאנט איר עס גלייך קויפן.

בוטשער און גראסערי אין אינדוסטרי־עלן סובארב. סטאר מיט באקוועמער וואוינונג און ערשט קלאסיקע פיקסטשורס צו פארקויפן אדער צום רענטן. קיין טשיין סטאר קאמפעטישן אין דא ניטא.

עלמוואוד, א גוטע סטאר און א מאדער־נער 5 רום קאטעדזש פאר שנעלן פארקויף בלויז $4.000. מיט $1.000 קאנט איר עס איבערנעמען.

אויב איר ווילט א געשעפט, זעט

ח. פערלמאן און נ. זעלטשען

MUTUAL AGENCIES

796 Main Street Phone 51 000

ביזנעס צו פארקויפן. איינגנטימער מוז פארלאזן די שטאט און וויל איבערגעבן זיין סעקאנד הענד קלאדינג סטאר, מיט א גרויסן פארלוסט פאר זיך; $500. זי איז ווערט צוויי מאל אזוי פיל. זיך ווענדן אין 389 נאטר דיים עוועניו.

ניי געביידע פון אפיס ספעשל־טי מאנופעקטשורינג קא. למד., היינט דערעפנט

די אלטע, גוט באקאנטע פירמע, די אפיס ספעשלטי מאנופעקטשורינג קאמפא־ני לימיטעד האט היינט דערעפנט איר נייע געביידע, אין 358 דאנאלד סטריט, מיט א ריינער אויסשטעלונג פון פיינער אפיס איינריכטונג. די דאזיקע קאמפאני איז איצט גרייט צו באדינען אירע ווינ־ניג פענער קאסטאמערס אויף א גרעסערן און בעסערן אופן.

אין די נייע שאורומס וואס באשטייען פון דריי גרויסע פלארס, קאן מען איצט קויפן דיי בעסטע און סאמע מאדערנסטע אפיס סעטס פון יעדער באשרייבונג.

מר. הערי סי. סלעמין, מענערשינג די־רעקטאר און טרעזשורער פון דער אפיס ספעשלטי מאנופעקטשורינג קאמפאני, לי־מיטעד, איז ספעשל געקומען אין ווינ־ניג צו דער דערעפענונג פון דער נייער געביידע. ער איז פרעזענטירט געווארן מיט א גאלדענעם שליסל פאר דער אפיצי־ערער דערעפענונג. מר. סלעמין איז מיט דער דאזיקער קאמפאני פאר די לעצטע 14 יאר, און ער איז אן אנגעזעענע פער־זענלאכקייט אין דער פירמע, און אין גע־זעלשאפטלאכן לעבן.

ווילאם סי. בארלעם איז דער ווייניפע־גער און מערב קאנאדער פארוואלטער פון דער אפיס ספעשלטי קאמפאני, לימיטעד. מר. בארלעם איז פאראייניקט מיט דער פירמע זינט 1909. אין ווייניפעג איז ער זינט 1922 אלס דער ווייניפעגער מענע־דזשער. ער פארנעמט א חשוב'ן פלאץ אין דעם געזעלשאפטלאכן לעבן און ער איז דער מיטגליד און פרעזידענט פון א צאל אנגעזעענע ארגאניזאציעס.

"די אפיס ספעשלטי" מאכט אלצדינג וואס זי פארקויפט, און זי גאראנטירט אלצדינג וואס זי מאכט. איר היים אפיס און פעקטאריס געפינען זיך אין ניומאר־קעט, אנטעריא, און די האט ברענטשעס אין אלע גרעסערע שטעט אין קאנאדע.

"גאסן פון פארברעכן" מארגן אין קווינס טעאטער

פון יעקב (קאהען) בערלין

מארגן, דינסטאג, דעם דריטן יוני וועט אויפ'ן אלגעמיינעם פארלאנג ווידער גע־שפילט ווערן די שפאנענדע מעלאדראמע וואס האט אויפגערודערט דעם קווינס טעאטער, "גאסן פון פארברעכן" מיט יעקב (קאהען) בערלין אין דער ראל פון טעדי צוזאמען מיט דעם גאנצן אנסאמבל.

"גאסן פון פארברעכן" ווערט פאזיטיוו געשפילט צום לעצטן מאל. גוטע אויס די גערעגנהייט צו זעען עס.

אין אלע אנגעלעגנהייטן פון פרינטינג - און - אדזווערטייזינג

ווענדעט זיך צו

דאס "אידישע וואָרט"

165 Selkirk Ave. Winnipeg, Man.

פיינט אייער הויז איצט

שיין, גוט און ביליק

ראיעלע ארבעט און צופרידנהייט

MAX GORDON

484 FLORA AVE.

פאר רעדושיינע, קאלנארי, עדמאנטאן, סאסקאטון און וואנקאווער

מיר ווילן אנגאזשירן א יונגנמאן אדער א פרוי צו רעפרעזענטירן אונז אין אייער געגנט צו פארקויפן אדווערטייזינג, ווי אויך צו האבן דעם אויפזיכט איבער די סובסקריפשאנס: בלויז א טייל פון אייער צייט איז נויטיק פאר דעם. אויב איר זייט פאראינטערעסירט, שרייבט צו דאס אידישע וואָרט, אדווערטייזינג דעפארטמענט, 165 סעלקירק עוועניו.

Classified Section קלאסיפייד סעקשען

ספעציעלע פרייזן פאר אדווערטייזינג אין דער קלאסיפיצירטער אפטיילונג:

איין מאל, 5 ס. פער "אנייט ליין"	פאר 3 מאנאטן,	$2.15 "
פאר א וואך, 20 ס. "	פאר 6 מאנאטן,	$4.00 "
פאר א מאנאט, 75 ס. "	פאר 1 יאר,	$7.50 "

:: פערזענלאכעס :: PERSONAL

פליכטוואטע מענער — נייע האר — אין 10 ביז 60 טעג גאראנטירט: שארבן קרעזן, דענדראף, שארבן עקזעמא, גע־היילט דורך פערזענלאכער באהאנדלונג. FRANKS, 207 Montgomery Bldg. 215½ Portage Ave. קארנער נאטר דיים.

SIMPSON & COMPANY
בייליפס
לייסענסד און באנדער
ד. סימפסאן, מענעדזשער
404 McINTYRE BLOCK PH. 88 008

געלט!
פאר אייערע באלדיקע נויטן
$50 ביז $500
צוועלף מאנאטן צו באצאלן עס צוריק.
ריזאנייבל ריישט. פינאנטלאכע באדינונג.
שטרייטנג פארטרויליכ.
אפן טעגלאך ביז 7.30 נאכמיטאג.
General Loan and Insurance Agency
718 Somerset Block, Winnipeg
Phone 24 789

R. B. ORMISTON
פלאָריסט
צוויי סטארס צו אייער באדינונג
96 Osborne St., Phone 42 386
340 Portage Ave., Phone 24 791
בלומען טעלעגראפירט איבעראל

פאנדיישאנס פאר מצבות געמאכט און פארריכט פאר אייער צופרידנהייט.
JOHN SCHALER
Phone 5993921

מאריס דעליקאטעסן
מיר פארקויפן אלע סארטן וואורשט, גע־רויכערטע און געפיקלטע פליישן און ווינערס — אויך אימפארטירטע. א פולע ליין פון אידישע דעליקאטעסן
223 ראפערין עוו., טעל. 57 617

PUHLMANN HERB TEA
פאר אסטמא, בראנכיט, הוסט, היי פיוועער קומט, שרייבט אדער טעלעפאנירט
W. J. WHIDDEN & CO.
643 Somerset Bldg. Phone 26 931

A. MUIR
אוטאָריזירטער
דוקא פינישינג סטיישאן
פענדערס און באדי ריפעירס
376 FURBY ST.
PH. 33 255

וואלפייפערס
סעמי־טרוקנד און סאנווארטהי
פולע ליין פון פייגנס און בערשטלאד
WINNIPEG WALLPAPER & PAINT, LTD.
614 Portage Ave. Phone 72 312

איינפאכע און פענסי דעקאָרייטינג
פיינטינג און סיינס
אונטער ספעציאליסטן אין אייך צופרידנשטעלן.
R. RIGGS
Phone 25 217

טעלעפאנס: אפיס 157 53; רעז. 777 58

פארוואס צאלן מער?
עקאנאמיזירט ביי קויפן סקראנד הענד לאמבער.
THE P. RUDYK & SON BUILDING & WRECKING CO.
"אלע סארטן נוצלאכע בוי מאטעריאלן"
יארדס: קאר. אריליגטאן סט. און מאונטען עוועניו.
שטעלע דעלווערי
אפן אונטן

א מיטליאריקער רעליגיעז פראפעסיאנע־לער מאן זוכט באקאנטשאפט מיט אן אנ־שטענדיקער פרוי, מוז האבן אביסל פאר־מענן. שרייבט צו "דאס אידישע וואָרט", באקס 8833.

Auto Metal and Upholstery Co.
אוטא באדי ארבעט, פענדערס, ראדיאיי־טארס, טאפס, סיט קאווערס, טרימינגס, ראדיאיטאר קאווערס און א. וו.
198 Garry St., cor. St. Mary's Ave.
Phone 86 996

גראָז־ערד סידינג
שווארצע ערד און ראטער מענעור ביים לאד אדער בעג. סינדערס, בריק באטס און שטיינער פאר דרייוועווים. דרייוועווים און וואקס געבויט. גאראדזשעס און פויר־ניטשער געמופט. אפשאצונגס מיט פאר־געניגן געגעבן.
DITCHFIELD & OAR
Office Phone 31 647
אוונט, 72 059

:: שטעלע פארלאנגט :: SITUATION WANTED

שוחט, לערער, גוטער בעל תפלה, קאן ענגליש, גוטע רעפערענסעס, פארלאנגט א פאזישן. מעסיקער געהאלט. זיך ווענדן צו דאס אידישע וואָרט באקס 8781.

סינגל מאן פארלאנגט א שטעלע אין א קאנטרי דזשענעראל סטאר. האב עקספי־ריענס און דער ענגליש, דייטש, רוטעניש. אויך עקספיריענסד דיספליי סיילסמאן. זיך ווענדן דאס איד. וואָרט באקס 8859.

יונגערמאן, 25 יאר, מיט 5 יאר דערפא־רונג אין דזשענעראל סטאר, גוטער סטאר־קיפער, סיילסמאן, רעדט רוסיש, דייטש, אוקראיניש, פוילישן און ענגליש. קען נעבן די בעסטע רעפערענסעס. גארנטירטע צו־פרידנהייט. פארלאנגט א שטעלע. זיך ווענדן צו דאס אידישע וואָרט באקס נו. 8884.

:: צו פארקויפן :: FOR SALE

א מציאה פאר דעם וואס ווייסט
8 רום פולי מאדערן הויז, גרויסע ליכ־טיקע צימערן, צווייטער בלאק פון מיין סטר. פריין $3.000. די גרעסטע מציאה פון היינטיקן טעגן.
א פול מאדערן דאבל הויז, 7 רומס אין יעדער וואוינונג, צוויי באזונדערע פויר־נעסעס און באסט. פול שטיינערנער בייס־מיינט. 50 פוס לאט. ענט $70 א חודש. ערשטער בלאק אין מיין סטריט. פריין, $5.000.
א גרויסער סכנעה.
7 רום פול מאדערן הויז אין פלארא עוועניו. שיינע ליכטיקע צימערן. אויסגע־פיקסט אויף דעם שענסטן אופן. פריין, $2.750. זייער לייכטע קאנדיציעס. א גרויסער בארגען.
5 רום פול מאדערן קאטעדזש, 50 פוס לאנג, אין דאפערין עוועניו. פריין $1.800. סוויטס צו פארדינגען אין גלאנ־אפארטמענטס. קאר. סט. דזשאנס און מיין סטריט.
סוויטס צו פארענטן אין פארשיידענע אפארטמענטס אין דער נארט ענד.
אינשורענס פאר אלערליי צוועקן. געלט צו לייען אויף 6½ פראצענט.

Sheps Agencies Ltd.
804 מיין סטריט
טעלעפאנס 761 55 און 807 53

סייל אויף ניי־מאשינען. $15 און העכער פאר נאראנטירטע זינגער מאשינען. טע־לעפאנירט, שרייבט אדער קומט אין 300 נאטר דיים עוועניו, קאר. פרינצעס. טעלע־פאן 171 86.

צו פארקויפן א פול מאדערנע באנגאלאָ, הייסע וואסער באהייצונג, מיט אלע באַ־קווענלאכקייטן. זיך ווענדן אין 300 אבערדין עוועניו.

אן אמת'ע מציאה! נאענט צו מיין סטריט א זייער שיינע היים. 7 רומס, 4 בעדרומס און דען. פייערפלייס. אוק פיניש. אוק פלארס. הייסע לופט באהייצונג. אין בעס־טען צושטאנד. סליפינג באלקאני. גלע־ווערנע ווראנדע. גאראדזש. 33 פוס לאט. פריין $5.500.
אויך א שיינע היים פון 5 רומס. פולי מאדערן, אין בעסטן צושטאנד. מיידל פלארס, גאראדזש. 33 פוס לאט. ביימער. ארומגעצאמט. פריין $3.500.
W. J. EAGLESON
408 McIntyre Block Ph. 23 787

אפארטמענט בלאק, 22 סוויטס, נארט ענד, מאדערנע איינריכטונגען, רענט $10.500 א יאר. וועט נעמען אין אויס־ביין.
האטעל, שטעטל פון 500, זיבעצן רומס, נעמט אריין $1.200 א מאנאט אין ביר פארלאר. פריין $16.000.
דזשענעראל, שטעטל פון 1200, סטאק $15.000, צו 75 סענט אויפן דאלאר.
פיקטשור שאו, שטעטל פון 2000, קיין אפאזיציע, 450 פלעצער. נעמט אריין $1.500 א מאנאט.
גראסערי און קאנפעקשאנערי, מאנאט־לאכער אומזאט $8.00. פריין $600.
מיר קאנען אייך צופאסן יעדן סארט בייזנעס.
Scott Realty Co. Ltd.
11 C.P.R. Office Bldg. Ph. 89 644

:: צו פארענטן :: FOR RENT

צו פארענטן א שיינע גרויסע בעדרום, זיך ווענדן אין 448 קאלערדזש עוועניו, טעלעפאן 52.808.

צו פארענטן אין 348 סט. דזשאנס עוועניו, א 7 רום קאטעדזש, מייפל פלארס, באד, שיינער לאקייטשן, נאענט צו מיין סטר. זיך ווענדן אין 366 רעדוואוד עוועניו.

בארד אוף רום אין אן אנטשענדיקער הויז מיט אלע באקוועמלאכקייטן. פאסנד פאר איינעם אדער צוויי. טעלעפאן 56.448.

צו פארענטן אין 494 קאלערדזש עוועניו, א 4 רום סוויט, $40 א מאנאט. גרויסע רומס. טעלעפאן 51.950.

צו פארענטן א גרויסע ליכטיקע רום מיט אלע באקוועמלאכקייטן. זיך ווענדן אין 347 בראאוס עוועניו.

צו סובלעטן א 4 רום סוויט אין רענפריו אפארטמענטס. בילליק רענט. זיך ווענדן צו 28 רענפריו אפרס., טעלעפאן 56.048.

צו פארענטן א סוויט אויף קאר. אבער־דין אין סאלטער, 7 רומס, 2 סקרינד ווע־ראנדעס און א גרויסער ליכטיקער האל. אין קוק איז פאראן נעמוג פלאץ פאר 2 אויטוס אויף פאר 2 סינקס. סטים היט. הייסע וואסער. ריזאנייבל פריין. זיך ווענדן צו מאדאנאלס, טעלעפאן 57.636.

צו פארענטן א רום ביי א אינטעליגענטער פאמיליע. טעלעפאן אין הויז. זיך ווענדן אין 74 לאסטער סטריט, טעל. 53.168.

בלויז פאר דער שטאט וואנקאווער

אויב איר קאנט אוועקגעבן א פאר שטונ־דען א טאג, און איר זייט א גוטער סייל־מאן, האבן מיר פאר אייך א גוטן אנבאט. שרייבט צו דאס אידישע וואָרט באקס נומער 8347.

:: פארלאנגט :: WANTED

מיידל פאר אלגעמיינע הויז ארבעט אין א קליינע פאמיליע. מוז האבן א גוטן כאראקטער. גוטע צייט. גוטע צאלונג. אדרעס: 1 ווינדזאר פלייס, אפן טאג אין אכטן אין אונטן.

מיידל פאר אלגעמיינע הויז ארבעט אין א קליינע פאמיליע. מוז האבן א גוטן כאראקטער. גוטע צייט. גוטע צאלונג. אדרעס: 1 ווינדזאר פלייס, אפן טאג אין אכטן אין אונטן.

מיידל פאר אלגעמיינע הויז ארבעט אין א קליינע פאמיליע. מוז האבן א גוטן כאראקטער. גוטע צייט. גוטע צאלונג. אדרעס: 1 ווינדזאר פלייס, אפן טאג אין אכטן אין אונטן.